

AKTUALIZACE AKČNÍHO PLÁNU PRO UDRŽITELNOU ENERGII A KLIMA V OBCÍCH HRADECKÉHO VENKOVA (SECAP)

Srpen 2026

Ministerstvo
životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

1. SOUHRN.....	4
2. ÚVOD	6
2.1 Monitorovací zprávy	7
3. HODNOCENÍ STAVU STRATEGIE SECAP.....	10
3.1 Vize a priority SECAP.....	10
3.2 Hodnocení integrace SECAP a ostatních rozvojových strategií regionu.....	10
3.2.1 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Hradecký venkov 2021–2027 11	
3.2.2 Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021–2027	11
3.2.3 Územní energetická koncepce Královéhradeckého kraje	12
3.2.4 Strategie a koncepce Královéhradeckého kraje v oblasti životního prostředí a adaptace	12
3.2.5 Politika ochrany klimatu v České republice	13
3.2.6 Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu	13
3.2.7 Státní energetická koncepce České republiky.....	13
3.2.8 Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a Národní akční plán adaptace na změnu klimatu	14
3.2.9 Celkové hodnocení	14
3.3 Priority SECAP	14
3.3.1 Možnosti ovlivňování sektoru domácností	16
3.3.2 Přístup Hradeckého venkova k domácnostem	16
3.4 Koordinace a organizační zabezpečení SECAP	18
3.4.1 Koordinační platforma SECAP	18
3.4.2 Garant SECAP.....	19
3.4.3 Operativní spolupráce se zástupci obcí.....	20
4. PLNĚNÍ CÍLE OBCÍ HRADECKÉHO VENKOVA VE SNIŽOVÁNÍ EMISÍ CO₂	21
5. HODNOCENÍ PLNĚNÍ OPATŘENÍ AKČNÍHO PLÁNU UDRŽITELNÉ ENERGETIKY A KLIMATU (SECAP).....	24
5.1 Mitigační opatření	24
5.1.1 Opatření v obecním majetku	24
5.1.2 Stav realizace opatření ve veřejném osvětlení	28
5.1.3 Opatření v ostatním terciéru	29
5.1.4 Opatření v sektoru domácností	31
5.1.5 Místní výroba elektřiny	35
5.2 Adaptační opatření	36
5.3 Opatření v oblasti energetické chudoby	38
6. POSOUZENÍ RIZIK A ZRANITELNOSTI	41

7. PŘÍLOHA – KARTY OPATŘENÍ	43
8. ZPRACOVATEL	44

1. SOUHRN

Aktualizace Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima v obcích Hradeckého venkova hodnotí dosavadní naplňování společného SECAP 38 obcí, které se v roce 2021 společně připojily k Paktu starostů a primátorů a navrhuje další optimální kroky k naplnění cílů SECAP. Cílem obcí zůstává zejména snížení emisí CO₂ nejméně o 40 % do roku 2030 oproti výchozímu roku 2010, současně s posilováním energetické účinnosti, využíváním obnovitelných zdrojů energie a zvyšováním odolnosti území vůči dopadům změny klimatu. Základní strategické směřování SECAP zůstává beze změny a je nadále v souladu s aktuálními regionálními, krajskými a národními strategickými dokumenty.

Výsledky monitoringu emisí ukazují velmi příznivý vývoj emisní bilance. Celkové emise CO₂ ve sledovaných sektorech poklesly z 62 286 t CO₂/rok v roce 2010 na 33 089 t CO₂/rok v roce 2025, tedy o 46,88 %. Již v roce 2025 tak bylo dosaženo vyššího snížení emisí, než činí závazek 40 % stanovený pro rok 2030. Skutečný vývoj je rovněž příznivější než scénář původního SECAP, který pro rok 2025 předpokládal pokles emisí o 43,04 %. Také konečná spotřeba energie byla v roce 2025 přibližně o 12 000 MWh nižší, než předpokládal původní scénář. Výsledky proto potvrzují, že splnění závazku pro rok 2030 je při pokračování současného vývoje reálné.

Pro další naplňování SECAP je rozhodující sektor domácností. V roce 2020 připadalo na obytné budovy přibližně 90 % konečné spotřeby energie a 87,6 % emisí CO₂ zahrnutých do SECAP. Ostatní sektory mají v celkové bilanci výrazně menší význam. Tomu odpovídá také přístup MAS Hradecký venkov, která postupně vybudovala systém praktické podpory obyvatel zahrnující energetické poradenství, pomoc s dotačními programy, zejména Novou zelenou úsporám Light, pravidelné konzultace, informační a osvětové akce, a především terénní a osobní práci přímo s jednotlivými domácnostmi. V podmínkách venkovského území představuje právě tento způsob práce hlavní možnost, jak může MAS ovlivňovat spotřebu energie v soukromém bytovém fondu.

Aktivní jsou však také samotné obce. V obecním majetku je evidováno 40 rekonstrukčních a energetických opatření, z nichž je 16 ukončeno a dalších 7 probíhá. U opatření se známými náklady dosahuje objem investic přibližně 264,5 mil. Kč. Významně pokročila také modernizace veřejného osvětlení. Jeho spotřeba elektřiny poklesla z 1 441 MWh/rok v roce 2010 na 806 MWh/rok v roce 2025, tedy přibližně o 44 %. V této oblasti byl původně předpokládaný vývoj SECAP již výrazně překonán.

Rozvíjí se rovněž místní výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů. Vedle fotovoltaických elektráren vznikajících na rodinných domech, jejichž celkový rozsah není možné z dostupných dat přesně vyčíslit, je v obecním majetku evidováno 47 fotovoltaických projektů v různém stupni přípravy a realizace. Významným novým směrem je komunitní energetika. V roce 2026 bylo založeno Energetické družstvo Hradeckého venkova, které vytváří platformu pro další rozvoj sdílení místně vyrobené elektřiny a energetické spolupráce v regionu.

Pozitivně lze hodnotit také adaptační část SECAP. V kartách je evidováno 25 adaptačních opatření, zaměřených především na veřejná prostranství, zeleň, zlepšování mikroklimatu, hospodaření s vodou, obnovu vodních prvků a ochranu před povodněmi. Adaptační principy jsou stále častěji integrovány do běžných investic obcí, zejména do revitalizací návsí, parků, hřišť, rybníků a dalších veřejných prostor.

Nově je větší pozornost věnována také energetické chudobě. Za potenciálně nejvíce ohroženou skupinu v podmínkách Hradeckého venkova lze považovat zejména seniory a osaměle žijící seniory ve starších energeticky náročných rodinných domech. Silnou stránkou regionu je možnost propojit

energetické poradenství s již fungující komunitní prací MAS a dostat pomoc přímo k domácnostem, které by si ji samy obtížně vyhledávaly.

Organizační zabezpečení SECAP se na základě zkušeností z prvních let implementace zjednodušuje. Koordinační roli nadále zajišťuje MAS Hradecký venkov, přičemž nový model je založen na koordinační skupině SECAP, garantovi SECAP a přímé operativní spolupráci se zástupci jednotlivých obcí. Cílem je omezit formální struktury a soustředit kapacity na praktickou koordinaci, sběr dat, přípravu společných aktivit a podporu obcí.

Celkově lze dosavadní naplňování SECAP Hradeckého venkova hodnotit pozitivně. Emisní bilance se vyvíjí příznivěji, než předpokládal původní scénář, obce realizují rozsáhlé investice do svého majetku a veřejného prostoru a MAS vytvořila funkční systém podpory domácností, které představují rozhodující sektor celého SECAP. Pro další období bude klíčové tento systém udržet a dále rozvíjet, pokračovat v osobním energetickém poradenství, realizaci připravených projektů, rozvoji komunitní energetiky a pravidelném monitoringu skutečných energetických a emisních přínosů.

2. ÚVOD

Dne 29. června 2021 se 38 obcí Hradeckého venkova společně připojilo k iniciativě Pakt starostů a primátorů pro klima a energii. Následně byl v roce 2022 zpracován a Kanceláři Paktu předložen společný Akční plán pro udržitelnou energii a klima – SECAP Hradeckého venkova. Jednalo se o první obdobné společné přistoupení větší skupiny obcí v České republice. SECAP je koncipován jako společný strategický dokument, přičemž také stanovený cíl snížení emisí je hodnocen za celé zapojené území.

Hlavním mitigačním závazkem obcí je snížit do roku 2030 emise CO₂ nejméně o 40 % oproti výchozímu roku 2010. SECAP současně zahrnuje adaptační část zaměřenou na zvyšování odolnosti území vůči dopadům změny klimatu a postupně se rozvíjí také problematika energetické chudoby. Akční plán proto není pouze emisním plánem, ale společným rámcem pro energetické úspory, obnovitelné zdroje energie, adaptaci na změnu klimatu, energetickou bezpečnost a spolupráci obcí a obyvatel regionu.

Aktualizace hodnotí stav implementace SECAP v roce 2026 a vývoj dosažený od jeho zpracování v roce 2022. Jejím účelem je zejména vyhodnotit stav realizace jednotlivých mitigačních a adaptačních opatření, aktualizovat strategický a organizační rámec SECAP a posoudit, zda se území vyvíjí v souladu se stanoveným cílem pro rok 2030. Dále je cílem aktualizace nalezení nových opatření a příležitostí k dosažení cílů SECAP. V rámci aktualizace mitigačních a adaptačních opatření byly zpracovány karty opatření, které ukazují stav opatření z původního SECAPu a identifikují nová opatření.

Tato aktualizace SECAP je slouží také jako pravidelný monitoring SECAP dle pravidel Paktu starostů a primátorů. V souladu s pravidly Paktu starostů a primátorů je monitoring založen především na sledování realizace jednotlivých opatření. Hradecký venkov však v rámci této zprávy zpracoval také aktualizovanou monitorovací emisní bilanci za rok 2025, přestože její zpracování v této fázi monitorovacího cyklu není povinné. Hlavním důvodem je specifická struktura energetické bilance území. Téměř 90 % spotřeby energie připadá na sektor domácností, kde nelze jednotlivé investice a opatření systematicky evidovat obdobně jako u obecního majetku. Aktualizace emisní bilance proto umožňuje ověřit skutečný vývoj právě v tomto rozhodujícím sektoru.

Aktualizace vychází zejména z údajů poskytnutých jednotlivými obcemi a MAS Hradecký venkov, z aktualizovaných energetických a emisních dat a z evidence realizovaných, probíhajících a připravovaných projektů. Konkrétní investiční opatření jsou zpracována v samostatných kartách opatření, které tvoří přílohu zprávy. Vedle samotných projektů je pozornost věnována také aktivitám MAS v oblasti energetického poradenství, práce s domácnostmi, komunitní energetiky a podpory obyvatel ohrožených energetickou chudobou.

Cílem aktualizace SECAP je ověřit, zda původně nastavené priority odpovídají skutečnému vývoji území, identifikovat oblasti, na které je potřeba v dalších letech soustředit kapacity, a podle získaných zkušeností upravit způsob další implementace SECAP. V případě Hradeckého venkova se jako zásadní ukazuje především dominantní postavení sektoru domácností, potřeba přímé a praktické podpory obyvatel a význam koordinace prostřednictvím MAS Hradecký venkov.

Aktualizace SECAP proto vedle vyhodnocení dosažených výsledků představuje také podklad pro další období do roku 2030. Jejím cílem je zachovat funkční části původního SECAP, přizpůsobit jeho realizaci zkušenostem z dosavadní praxe a soustředit další aktivity tam, kde mohou mít pro energetickou a emisní bilanci Hradeckého venkova největší skutečný přínos.

2.1 Monitorovací zprávy

Aktualizace SECAP bude využita i jako monitorovací zpráva, která v předepsaném formátu musí být předložena každé 2 roky po termínu předložení SECAP. Cílem monitoringu je vyhodnotit pokrok, kterého bylo dosaženo v souvislosti s cíli stanovenými ve strategii akčního plánu a aktualizovat přístup, vize a rozsah opatření. Monitoring je nedílnou součástí každého plánovacího cyklu, který umožňuje naplánování nápravných opatření. Vzhledem k náročnosti zpracování úplné monitorovací zprávy je vhodné zpracovávat úplnou bilanci emisí CO₂ každé 4 roky.

Hradecký venkov předkládá v roce 2026 posouzení plnění jednotlivých aktivit SECAP (Podávání zpráv o jednotlivých opatřeních – Monitoring Action Reporting) a nepovinně i emisní bilanci. Předložení emisní bilance souvisí s kvalitnějším monitoringem změn v sektoru domácností, který je obtížné monitorovat dle jednotlivých opatření. Přitom sektor domácností (obytné budovy) je zdrojem téměř 90% emisí CO₂ z předmětného území. Zpracováním emisní bilance je možné vysledovat vývoj i v tomto sektoru a vhodným způsobem reagovat na vývoj v tomto sektoru.

Obrázek 1: Průběh monitoringu SECAP

	Registrace	Akční plán	Monitoring	
	0. rok	Do 2 let	Do 4 let	Do 6 let
Moje strategie	○	✓	✓	✓
Nahrání akčních plánů	○	✓	○	○
Bilance emisí	○	✓ (BEI*)	○	✓ (MEI*)
Posouzení rizik a zranitelnosti	○	✓	✓	✓
Zmiřňující opatření	○	✓ (min. 3 klíčová opatření)	✓	✓
Adaptační opatření	○	○	✓ (min. 3 klíčová opatření)	✓
Opatření v oblasti energetické chudoby	○	○	✓ (min. 1 klíčové opatření)	✓

Tabulka č. 1 Frekvence podávání zpráv

Vysvětlivky: ✓ Povinné | ○ Nepovinné

BEI = výchozí bilance emisí, MEI = monitorovací bilance emisí

Zdroj: Covenant reporting guidelines, CZ, verze březen 2020

Tabulka 1: Obsah SECAP a obsah monitorovací zprávy

Část dokumentu	SECAP	Monitoring
Část I. Celková strategie	Věnována celkovým emisím CO ₂ a konečnému cíli v jejich snížení, vizi, personálnímu zajištění, organizačnímu zabezpečení a možnostem financování opatření Akčního plánu.	Věnuje se všem změnám v celkové strategii, aktualizaci údajů v počtu osob, finančním alokacím apod.
Část II. Balance emisí CO₂	Jejím obsahem je shrnutí konečné spotřeby paliv a energie podle jednotlivých sektorů a vyjádření ekvivalentních emisí CO ₂ podle jednotlivých druhů paliv a spotřebovaných druhů energií ve výchozím roce (tj. r. 2010).	Je nepovinně zahrnuta z důvodu lepšího monitoringu vývoje v sektoru domácností.
Část III. Rizika a zranitelnost	Vypracování Posouzení rizik a zranitelnosti (RVA) je výchozím bodem pro vypracování části vašeho akčního plánu o adaptaci na změnu klimatu.	V rámci monitoringu je RVA analýza aktualizována s ohledem na případné nové skutečnosti a znalosti.
Část IV. Akční plán udržitelné energetiky	Věnuje se jednotlivým aktivitám, navrženým pro dosažení celkové strategie, spolu s časovým horizontem jejich realizace, finančními náklady a přínosy, přiděleným odpovědnostem, přidělenému rozpočtu.	Věnuje se monitorování klíčových aktivit a opatření a stavu jejich realizace.

Sektory zařazené do SECAP a do monitorovací zprávy

Sektory, zařazené do SECAP musí být stejné ve výchozí/srovnávací bilanci emisí CO₂ i v monitorovacích zprávách

Tabulka 2: Sektory, zařazené do SECAP v souladu s metodikou Paktu

Sektor	Zařazeno do bilance	Poznámka
Konečná spotřeba energie v budovách, zařízeních, vybavení a v průmyslu		
Budovy, vybavení a zařízení v majetku obcí	ANO	Tyto sektory zahrnují veškerou spotřebu energie v budovách, zařízeních a spotřebičích, která není zahrnuta v dalších sektorech – například spotřeba energie v úpravě pitné vody, čištění odpadních vod apod. Zahrnuje se sem také spalování komunálního odpadu, pokud z něho není vyráběna energie.
Terciární sektor (mimo majetek obcí) - budovy, vybavení a zařízení	ANO	
Domy pro bydlení	ANO	
Veřejné osvětlení	ANO	
Průmysl zařazený v emisním obchodování	NE	Emise z těchto zdrojů zařazený do bilance nebyly.
Ostatní průmysl	NE	Spotřeba paliv a energie a z ní vyplývající emise CO ₂ v ostatních průmyslových zdrojích nebyly do bilance zahrnuty.
Konečná spotřeba paliv a energie v dopravě		

Sektor	Zařazeno do bilance	Poznámka
Obecní silniční doprava – vozidla obcí	ANO	Do bilance byla zahrnuta pouze spotřeba pohonných hmot ve vozidlech v majetku obcí. MHD zahrnuta nebyla, protože není organizována obcemi. Osobní a podniková doprava na silnicích v majetku obcí nebyla zahrnuta z důvodu absence relevantních dat
Silniční doprava: veřejná městská doprava	NE	
Silniční doprava: Osobní a podniková doprava	NE	
Ostatní silniční doprava	NE	Tento sektor zahrnuje silniční přepravu na komunikacích uvnitř správního území obcí, které nespádají do kompetence obcí – například dálnice.
Městská kolejová doprava	NE	Tento sektor zahrnuje městskou kolejovou přepravu na území obcí - např. tramvaje, metro a lokální vlaky
Ostatní železniční doprava	NE	Tento sektor zahrnuje dálkovou, meziměstskou, regionální a nákladní železniční dopravu, která se může na území města vyskytovat. Tento sektor neslouží ale pouze teritoriu obcí, ale širší oblasti.
Letectví	NE	Spotřeba paliv a energie v budovách a zařízeních pro dopravu bude zahrnuta do spotřeby terciárního sektoru, nebude ale zahrnovat spotřebu pro letadla a mobilní prostředky
Lodní doprava	NE	
Místní lodní přeprava	NE	Není provozována na území obcí.
Ostatní zdroje emisí (nevztahují se ke spotřebě paliv a energie)		
Technologické emise ze zdrojů podléhajících emisnímu obchodování v rámci ETS	NE	Nejsou zařazeny
Technologické emise ze zdrojů nepodléhajících emisnímu obchodování a směrnici o ETS	NE	Nejsou zařazeny
Zemědělství (např. fermentace, nakládání s hnojem, aplikace hnojiv)	NE	Nejsou zařazeny
Využití půdy, změny ve využití půdy	NE	Zahrnuje změny v ukládání emisí CO ₂ např. v městských lesích.
Čištění odpadních vod	NE	Vztahuje se na emise, které nesouvisí se spotřebou energie; např. na emise CH ₄ a N ₂ O.
Výroba energie		
Spotřeba paliv na výrobu elektrické energie	ANO	Obecně mohou být zahrnuty pouze zdroje o výkonu <20 MW _t , které nejsou zahrnuty do emisního obchodování.
Spotřeba paliv na výrobu tepla/chladu	NE	Tyto zdroje jsou zahrnuty pouze tehdy, je-li jimi dodávané teplo spotřebováno na území obcí

3. HODNOCENÍ STAVU STRATEGIE SECAP

3.1 Vize a priority SECAP

Dne 29. června 2021 se 38 obcí Hradeckého venkova připojilo společně do iniciativy Pakt starostů a primátorů. Podstatou členství v Paktu je uskutečňovat konkrétní vybrané projekty, které povedou ke snížení CO₂ nejméně o 40 % do roku 2030 oproti výchozímu roku, pro který byla zpracována bilance emisí CO₂. V roce 2022 byl Kanceláři Paktu starostů a primátorů předložen Akční plán. Jednalo se o první podobné přistoupení skupiny obcí v rámci České republiky.

Své cíle obce Hradeckého venkova nemění. Vize spojené s jejich naplňováním se ale rozšiřují o posílenou vzájemnou spolupráci v rámci komunitní energetické společnosti.

Hradecký venkov se vnímá jako kvalitní venkovský region v zázemí krajského města, ve kterém žijí a pracují spokojení lidé. Udržitelný rozvoj území je postavený na spolupráci partnerů včetně využití místních zdrojů a kapacit a respektující principy chytrého venkova. Společný přístup se dále rozvíjí prostřednictvím Energetického družstva Hradeckého venkova, které podporuje sdílení místně vyrobené energie a posilování energetické soběstačnosti regionu.

Z pohledu životního prostředí demonstují obce Hradeckého venkova přistoupením k Paktu starostů a primátorů další část své vize. Hodlají usilovat, v souladu se strategií celé Evropské unie, o dosažení uhlíkové neutrality k roku 2050 a jako jeden z mezníků si stanovilo rok 2030, kdy chce dosáhnout snížení emisí oxidu uhličitého o 40 % ve srovnání s rokem 2010.

Do roku 2030 by měl být v území vytvořen funkční systém spolupráce, který propojí energetický management, poradenství, renovace budov, místní výrobu a sdílení energie, pomoc domácnostem ohroženým energetickou chudobou a realizaci adaptačních opatření. Tím obce přispějí ke společnému cíli snížit emise CO₂ nejméně o 40 % oproti roku 2010 a současně zvýšit energetickou bezpečnost a kvalitu života v regionu.

3.2 Hodnocení integrace SECAP a ostatních rozvojových strategií regionu

SECAP Hradeckého venkova byl v roce 2022 zpracován jako společný strategický dokument 38 obcí a již při svém vzniku byl koncipován v návaznosti na strategické dokumenty místní, krajské i národní úrovně. Původní SECAP zdůrazňuje zejména vazbu na Strategii komunitně vedeného místního rozvoje MAS Hradecký venkov, Strategii rozvoje Královéhradeckého kraje 2021–2027, Územní energetickou koncepci Královéhradeckého kraje a národní strategické dokumenty v oblasti ochrany klimatu a adaptace na změnu klimatu.

V rámci této aktualizace byl posouzen další vývoj uvedených strategických dokumentů a jejich aktuální vazba na cíle a opatření SECAP. Lze konstatovat, že základní strategické směřování SECAP zůstává s nadřazenými a souvisejícími rozvojovými dokumenty v souladu. V řadě oblastí se naopak význam vazeb dále posílil, zejména v souvislosti s důrazem na energetické úspory, využívání obnovitelných zdrojů energie, komunitní energetiku, energetickou bezpečnost a odolnost, hospodaření s vodou a adaptaci sídel a krajiny na změnu klimatu.

3.2.1 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Hradecký venkov 2021–2027

Základním rozvojovým dokumentem na úrovni území MAS je nadále Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Hradecký venkov na období 2021–2027. Původní SECAP z této strategie přímo vycházel a převzal také její dlouhodobou vizi Hradeckého venkova jako kvalitního venkovského regionu v zázemí krajského města, jehož udržitelný rozvoj je založen na spolupráci partnerů, využití místních zdrojů a kapacit a principech chytrého venkova.

Pro SECAP je zásadní zejména cíl zaměřený na moderní infrastrukturu a příznivé životní prostředí. Původní dokument identifikoval přímé vazby především na podporu udržitelné mobility a cyklistické dopravy, modernizaci veřejného osvětlení, energeticky úsporná opatření na budovách, využívání obnovitelných zdrojů energie, zavádění energetického managementu a komunitní energetiky a na adaptační opatření zahrnující hospodaření s vodou, modrozelenou infrastrukturu, retenci vody, protipovodňová opatření, ochranu krajiny a biodiverzity.

Strategie CLLD zůstává v období zpracování této zprávy platným rámcem rozvoje území do roku 2027. V roce 2026 byla zároveň provedena mid-term evaluace, jejímž účelem bylo ověřit, zda nastavené aktivity odpovídají aktuálním potřebám území a zda strategie účinně přispívá k dlouhodobému a udržitelnému rozvoji regionu.

Z hlediska SECAP lze konstatovat, že vazba na SCLLD zůstává zachována. Realizace energetických, adaptačních a environmentálních projektů obcí přispívá současně k naplňování cílů SECAP i Strategie CLLD. Významným společným tématem je zejména energetická účinnost veřejné infrastruktury a budov, lokální využívání obnovitelných zdrojů energie, udržitelné nakládání s přírodními zdroji a zvyšování klimatické odolnosti sídel a krajiny.

3.2.2 Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021–2027

Základním strategickým dokumentem krajské úrovně zůstává Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021–2027. Již původní SECAP konstatoval její významnou vazbu na oblast životního prostředí, energetiky a udržitelného rozvoje a poukazoval na propojení krajské strategie s dalšími oborovými koncepcemi.

Strategie je nadále platná a průběžně implementovaná prostřednictvím Akčního plánu Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje. Aktuální verze akčního plánu byla schválena Radou Královéhradeckého kraje dne 24. listopadu 2025. Zastupitelstvo kraje následně dne 2. února 2026 schválilo Zprávu o uplatňování Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021–2027 včetně vyhodnocení plnění akčního plánu.

Krajská strategie nadále pracuje s principy udržitelného rozvoje a SMART řešení a propojuje regionální rozvoj s environmentálními, energetickými a územními tématy. Součástí jejího implementačního rámce jsou rovněž dotační programy kraje, zásobník projektových záměrů a návaznost na operační programy Evropské unie.

Z hlediska aktualizace SECAP proto nedošlo k rozporu mezi jeho cíli a aktuálním směřováním Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje. Opatření zaměřená na energetické úspory, modernizaci veřejné infrastruktury, obnovitelné zdroje energie, adaptaci na změnu klimatu a zvyšování kvality životního prostředí představují současně příspěvek k naplňování krajských rozvojových priorit.

3.2.3 Územní energetická koncepce Královéhradeckého kraje

Původní SECAP označil Územní energetickou koncepci Královéhradeckého kraje za nejvýznamnější krajský dokument ve vztahu k energetické části SECAP. Krajská energetická koncepce stanovila jako hlavní strategické cíle zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti zásobování energií, zlepšování hospodárnosti užití energie a podporu udržitelného rozvoje. Na tyto cíle navazovala opatření v oblasti energetických úspor, obnovitelných a druhotných zdrojů energie, snižování emisí, rozvoje energetické infrastruktury, inteligentních sítí a alternativních paliv v dopravě.

V době zpracování aktualizace SECAP je nadále zveřejněna Územní energetická koncepce Královéhradeckého kraje zpracovaná v roce 2018 a zveřejněná v roce 2019. Nebyla identifikována nová schválená krajská ÚEK, která by tento dokument nahrazovala.

Základní principy ÚEK jsou nadále plně kompatibilní s cíli SECAP Hradeckého venkova. Velmi významná je především vazba na energetické úspory v budovách, energetický management, rozvoj lokálních obnovitelných zdrojů, modernizaci veřejného osvětlení a zvyšování energetické soběstačnosti a odolnosti území. Význam těchto témat oproti době zpracování SECAP dále vzrostl v souvislosti s rozvojem decentralizované a komunitní energetiky.

3.2.4 Strategie a koncepce Královéhradeckého kraje v oblasti životního prostředí a adaptace

Původní SECAP při hodnocení vazeb na krajské strategické dokumenty uváděl vedle Územní energetické koncepce také Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05, Koncepci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, Koncepci ochrany přírody a krajiny, Plán odpadového hospodářství, Povodňový plán a Ucelenou politiku samosprávy Královéhradeckého kraje o vodě.

Tyto oblasti zůstávají součástí aktuálního strategického rámce Královéhradeckého kraje. Kraj mezi svými platnými environmentálními koncepcemi aktuálně uvádí mimo jiné Ucelenou politiku samosprávy KHK o vodě, Povodňový plán KHK, Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody, Koncepci ochrany přírody a krajiny, aktualizovaný Plán odpadového hospodářství, Program zlepšování kvality ovzduší a Koncepci EVVO.

Program zlepšování kvality ovzduší pro zónu Severovýchod – CZ05 je zpracován jako Program 2020+ a je vydán na dobu neurčitou s povinností pravidelné aktualizace. Jeho cíle jsou v souladu se SECAP zejména v oblasti omezení emisí z lokálního vytápění, energetických úspor a náhrady emisně náročných zdrojů energie.

Významná je rovněž vazba adaptační části SECAP na vodní hospodářství, ochranu přírody a krajiny a územní plánování. Aktuální systém krajských koncepcí oproti době přípravy SECAP výslovně zahrnuje také Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody. Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje ve svém aktuálním úplném znění pracují s ochranou a rozvojem přírodních hodnot území a vytvářením podmínek pro zvyšování kvality životního prostředí.

Lze proto konstatovat, že adaptační opatření SECAP zaměřená na hospodaření se srážkovými vodami, zadržování vody v krajině, protipovodňovou ochranu, zeleň, ekologickou stabilitu krajiny a ochranu před dopady sucha zůstávají ve výrazném souladu s krajskými koncepčními dokumenty.

3.2.5 Politika ochrany klimatu v České republice

Při přípravě SECAP byla národním strategickým rámcem Politika ochrany klimatu v České republice schválená v roce 2017. V průběhu posledních dvou let však došlo k významné aktualizaci tohoto dokumentu.

V červenci 2025 byla zpracována Aktualizace Politiky ochrany klimatu v České republice pro období 2025–2050. Dokument představuje prováděcí dokument pro oblast ochrany klimatu k aktualizovanému Vnitrostátnímu plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu.

Aktualizovaný národní klimatický rámec posouvá důraz od jednotlivých dílčích opatření směrem k dlouhodobé dekarbonizaci ekonomiky do roku 2050. Mitigační část SECAP Hradeckého venkova, založená na snižování spotřeby energie, energetických renovacích budov, rozvoji obnovitelných zdrojů a omezování využívání fosilních paliv, je s tímto směřováním v souladu.

3.2.6 Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu

Významnou změnou oproti době zpracování SECAP je aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu. Aktualizované znění schválila vláda České republiky dne 18. prosince 2024. Dokument stanovuje cíle a politiky pro období 2021–2030 s výhledem do roku 2050 v pěti základních oblastech: snižování emisí skleníkových plynů, energetická účinnost, vnitřní trh s energií, energetická bezpečnost a výzkum, inovace a konkurenceschopnost.

Z hlediska SECAP Hradeckého venkova je zásadní zejména důraz na další rozvoj obnovitelných zdrojů energie, zvyšování energetické účinnosti a postupnou dekarbonizaci energetiky při současném zachování bezpečnosti dodávek energie.

Realizace SECAP na místní úrovni tak přispívá k naplňování obdobných cílů, jaké byly mezitím aktualizovány na úrovni České republiky.

3.2.7 Státní energetická koncepce České republiky

Při hodnocení národního rámce je nutné odlišovat platnou Státní energetickou koncepci od připravované aktualizace. K srpnu 2026 zůstává platným dokumentem Státní energetická koncepce schválená vládou dne 18. května 2015. Její aktualizované znění připravované v roce 2024 dosud nebylo schváleno; projednání aktualizace bylo v prosinci 2024 odloženo. Ministerstvo průmyslu a obchodu tuto skutečnost potvrdilo ještě v červenci 2026.

Platná koncepce mezi svými základními prioritami uvádí zvyšování energetické účinnosti, rozvoj energetické infrastruktury a zvyšování energetické bezpečnosti a odolnosti.

SECAP Hradeckého venkova je proto i nadále v souladu s platnou Státní energetickou koncepcí, přičemž v praxi je jeho další implementace současně významně ovlivňována novějším Vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu z roku 2024.

3.2.8 Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

Adaptační část původního SECAP přímo vycházela ze Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky. Hlavní projevy změny klimatu definované na národní úrovni byly následně přeneseny na podmínky Hradeckého venkova a využity pro hodnocení klimatických rizik.

Aktuálně zůstává platná Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021–2030, která byla schválena v září 2021.

Jejím implementačním dokumentem byl Národní akční plán adaptace na změnu klimatu pro období 2021–2025. V roce 2026 již Ministerstvo životního prostředí připravuje jeho druhou aktualizaci pro období 2026–2030; návrh byl v roce 2026 předložen k veřejné konzultaci.

Z pohledu aktualizace SECAP se základní typy rizik ani potřeba adaptačních opatření nemění. Naopak dochází k dalšímu posilování významu adaptační politiky na národní úrovni. Opatření SECAP v oblastech hospodaření s vodou, ochrany před suchem a povodněmi, zeleně, odolnosti veřejných prostranství a adaptace budov proto zůstávají s národní adaptační strategií v souladu.

3.2.9 Celkové hodnocení

Na základě provedené aktualizace lze konstatovat, že SECAP Hradeckého venkova zůstává v souladu se strategickými dokumenty místní, krajské i národní úrovně. Od jeho schválení v roce 2022 nedošlo k takové změně strategického rámce, která by vyžadovala zásadní změnu orientace SECAP.

Naopak lze identifikovat další posílení významu témat, která byla již v SECAP obsažena. Jedná se zejména o energetickou účinnost budov, rozvoj fotovoltaiky a dalších obnovitelných zdrojů, komunitní a decentralizovanou energetiku, energetický management, energetickou bezpečnost a odolnost, udržitelnou mobilitu, hospodaření s vodou, ochranu krajiny a adaptaci sídel na dopady změny klimatu.

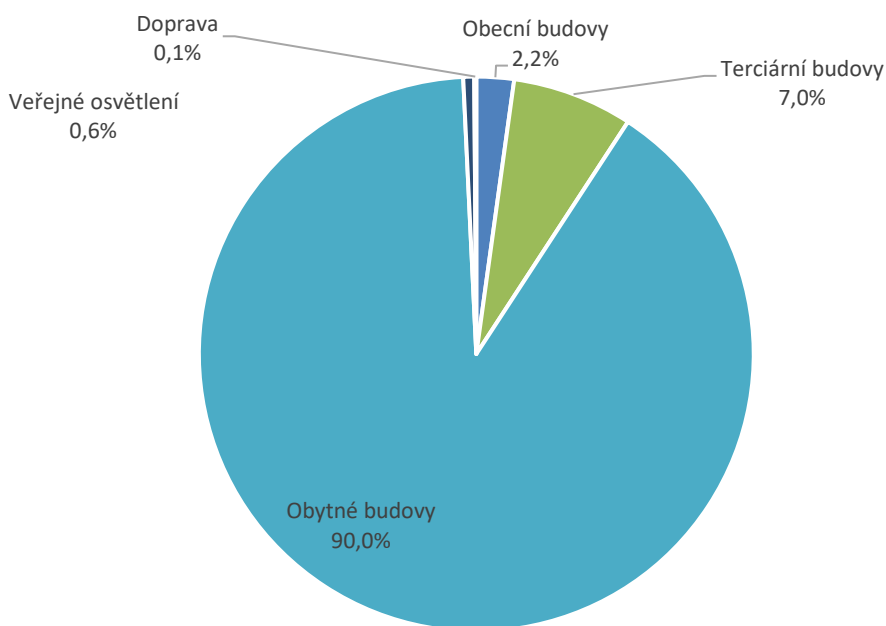
Pro další období lze doporučit, aby při aktualizaci opatření SECAP byly průběžně zohledňovány zejména výstupy Akčního plánu Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje, vývoj krajské energetické koncepce, implementace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu a připravovaný Národní akční plán adaptace na změnu klimatu pro období 2026–2030.

3.3 Priority SECAP

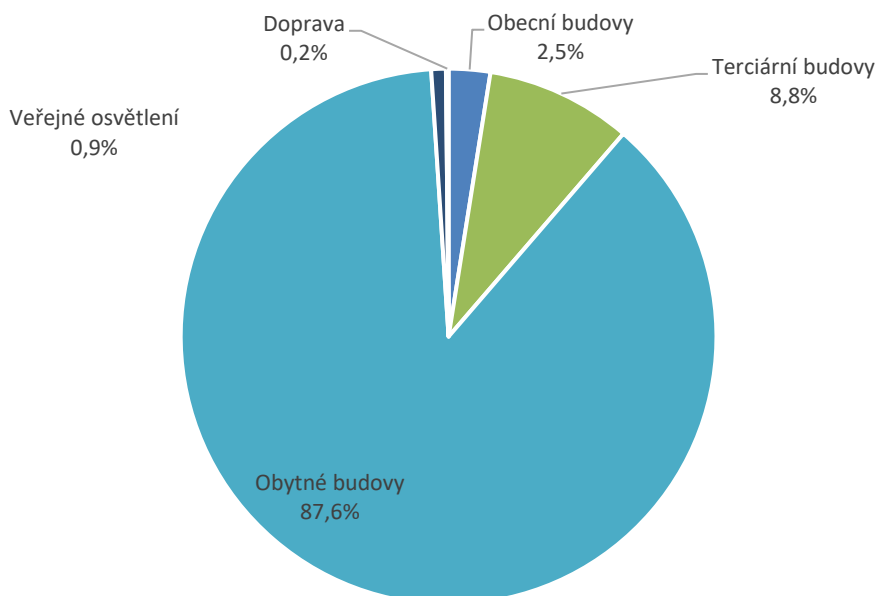
Bilance konečné spotřeby energie a emisí CO₂ ukazuje velmi specifickou strukturu Hradeckého venkova, která je dána především venkovským charakterem území a vysokým zastoupením rodinných domů. Jednoznačně dominantním sektorem jsou obytné budovy – domácnosti. V roce 2020 připadalo na tento sektor přibližně 90 % konečné spotřeby energie a 87,6 % emisí CO₂ zahrnutých do SECAP. Ostatní sledované sektory mají ve srovnání s domácnostmi výrazně nižší podíl. Terciární budovy představovaly 7,0 % spotřeby energie a 8,8 % emisí CO₂, obecní budovy 2,2 % spotřeby a 2,5 % emisí, veřejné osvětlení 0,6 % spotřeby a 0,9 % emisí a doprava zahrnutá do bilance pouze 0,1 % spotřeby a 0,2 % emisí. Dominantní postavení domácností bylo identifikováno již při zpracování původního SECAP v roce 2022.

Obrázek 2: Podíl všech sektorů zařazených do SECAP na spotřebě paliv a energie – rok 2020

Obrázek 3: Podíl všech sektorů zařazených do SECAP na emisích CO₂ – rok 2020

Z uvedené struktury vyplývá, že sektor domácností představuje klíčovou prioritu pro dosažení emisního cíle SECAP. I výrazné procentuální úspory dosažené na obecních budovách nebo veřejném osvětlení mají vzhledem k jejich malému podílu na celkové bilanci pouze omezený vliv na celkové emise území. Tato opatření jsou přesto významná z hlediska hospodaření jednotlivých obcí, snižování

jejich provozních nákladů a příkladné role veřejné správy, avšak samotná nemohou rozhodujícím způsobem zajistit splnění společného emisního cíle Hradeckého venkova. Již původní SECAP v této souvislosti upozorňoval, že například významný pokles emisí v obecním majetku má kvůli malému zastoupení tohoto sektoru jen omezený vliv na celkovou bilanci.

3.3.1 Možnosti ovlivňování sektoru domácností

Specifikem sektoru domácností je, že budovy, zdroje vytápění a další energetická zařízení jsou převážně v soukromém vlastnictví. MAS Hradecký venkov ani jednotlivé obce proto nemohou většinu energeticky úsporných opatření přímo investičně realizovat nebo jejich realizaci nařídit. Úloha veřejného a regionálního sektoru je zde odlišná než u obecního majetku. Spočívá zejména ve vytváření podmínek, motivaci obyvatel, poskytování informací a odborného poradenství, pomoci s orientací v dotačních programech a postupném vytváření společných energetických řešení.

Původní SECAP identifikoval pro domácnosti několik hlavních technických směrů: zlepšování tepelně-technických vlastností rodinných a bytových domů, postupné nahrazování uhlí, obnovu starých plynových kotlů, náhradu elektrických přímotopů tepelnými čerpadly, obměnu osvětlení a domácích spotřebičů a rozvoj fotovoltaiky. Významnou roli měla hrát také přirozená obnova budov a technologií. Pro investičně náročnější opatření SECAP předpokládal využívání dotačních programů, zejména programu Nová zelená úsporám.

U budov jsou jako zásadní opatření identifikovány především zateplení obvodových konstrukcí, střech a dalších částí obálky, výměna otvorových výplní, modernizace zdrojů tepla a otopných soustav a širší využití obnovitelných zdrojů energie. Původní SECAP současně zdůrazňuje význam osvěty a informovanosti o možnostech realizace a financování těchto opatření, například prostřednictvím poradenského střediska nebo informačního systému dostupného obyvatelům.

3.3.2 Přístup Hradeckého venkova k domácnostem

V průběhu implementace SECAP Hradecký venkov tento princip postupně převedl do praktické činnosti. Z dostupných podkladů vyplývá, že hlavním nástrojem není přímé financování investic domácností, ale vytvoření regionálního systému informační, poradenské a koordinační podpory.

Jedním z nástrojů jsou pravidelně pořádané Místní dny pro energii a klima, které propojují obecnou osvětu s možností individuálních konzultací. Již při prvním místním dni v roce 2022 měli návštěvníci možnost konzultovat s energetickými odborníky možnosti úspor energie, obnovitelných zdrojů a dotačního financování. Následující akce se dále zaměřovaly přímo na praktická témata domácností, zejména zateplování rodinných domů, výměnu oken, vhodný způsob vytápění, tepelná čerpadla, fotovoltaiku a dostupnou dotační podporu. Při IV. Místním dni pro energii a klima v Libčanech v roce 2024 bylo obyvatelům poskytováno individuální poradenství k energetickým úsporám, zateplování, výměně kotlů a konkrétním požadavkům dotačních programů. Tyto aktivity zároveň ukázaly, že mezi obyvateli přetrvává informační deficit například v oblasti zdrojů vytápění, emisních tříd kotlů nebo administrativních požadavků dotačních titulů. V roce 2025 probíhal v Libčanech Konzultační den pro občany v oblasti energetiky a v roce 2026 se konal Místní den pro klima a energii také v Libčanech.

Významnou součástí tohoto přístupu je také činnost energetického koordinátora MAS (EnKo MAS). Z doložených evidenčních podkladů vyplývá, že prostřednictvím této služby probíhá osvětová činnost, koordinace dotační činnosti a konkrétní dotační asistence pro programy zaměřené na úspory energie. Postupně byla tato agenda rozšířena také o poradenství v oblasti komunitní energetiky. Hradecký venkov tak vytváří mezi občanem a poměrně komplikovaným systémem energetických opatření,

odborné přípravy a veřejné podpory prostředníka, který může snížit jednu z významných bariér realizace opatření – nedostatek informací a administrativní náročnost.

Tento postup odpovídá koncepci původního SECAP, který mezi opatření s velkým dosahem výslovně řadí osvětu a poradenství a jako jednu z možností navrhuje využívání energetického poradenského střediska pro veřejnost, například v režimu EKIS. Úkolem takového systému má být poskytování informací o úsporách energie, obnovitelných zdrojích a vhodných způsobech jejich financování. Původní SECAP rovněž počítá s propagací a osvětou, poskytováním poradenství a podporou energeticky efektivních opatření jako základními nástroji působení obcí na soukromý bytový fond.

Dalším rozvíjeným nástrojem je komunitní energetika. V květnu 2026 bylo založeno Energetické družstvo Hradeckého venkova, které má vytvořit platformu pro budoucí sdílení elektřiny vyrobené zejména z obnovitelných zdrojů. V první fázi je jeho činnost zaměřena především na obecní budovy a pilotní subjekty, jde však o vytvoření infrastruktury a organizačního modelu, který může být v budoucnu dále rozšiřován. Komunitní energetika tak představuje další možný způsob, jak postupně zapojovat širší okruh místních výrobců a spotřebitelů energie a zvyšovat využití místně vyráběné obnovitelné energie.

Přístup Hradeckého venkova lze proto charakterizovat jako kombinaci několika vzájemně propojených nástrojů: informování a osvěta obyvatel, dostupné individuální energetické poradenství, pomoc při získávání dotační podpory, koordinace přípravy energetických projektů a vytváření podmínek pro rozvoj komunitní energetiky. Tento přístup odpovídá skutečnosti, že klíčový sektor SECAP není přímo ve vlastnictví ani pod správou obcí.

Z hlediska dalšího naplňování SECAP je vhodné v této činnosti pokračovat a dále ji rozvíjet. Vzhledem k téměř devadesátiprocentnímu podílu obytných budov na energetické a emisní bilanci totiž nebude dlouhodobé plnění cílů SECAP záviset pouze na počtu energeticky úsporných projektů realizovaných samotnými obcemi, ale především na rozsahu energetické renovace soukromého bytového fondu a změnách způsobu výroby a spotřeby energie v domácnostech. Úloha MAS a obcí proto spočívá především v tom, aby tyto změny obyvatelům co nejvíce usnadňovaly, poskytovaly jim důvěryhodné informace a odbornou podporu a propojovaly místní aktivity s dostupnými finančními a energetickými nástroji.

3.4 Koordinace a organizační zabezpečení SECAP

SECAP Hradeckého venkova je společným strategickým dokumentem 38 zapojených obcí evidovaných v rámci Paktu starostů a primátorů. Jeho naplňování probíhá pod koordinační záštitou MAS Hradecký venkov o.p.s. Organizační struktura má především zajistit spolupráci zapojených obcí, průběžné sledování realizovaných opatření, výměnu informací, koordinaci společných aktivit a přípravu podkladů pro pravidelný monitoring a reporting SECAP.

Původní SECAP předpokládal víceúrovňovou strukturu řízení zahrnující řídicí výbor, garanta SECAP a operativní řízení na úrovni jednotlivých obcí. V průběhu implementace se ukázalo, že zejména formálnější způsob zapojení jednotlivých obcí není s ohledem na velikost zapojených obcí, jejich personální kapacity a charakter realizovaných aktivit optimální. Pro další období je proto navržena jednodušší a pružnější struktura, která zachovává centrální koordinaci na úrovni MAS, ale omezuje vytváření dalších formálních organizačních článků.

Nově je řízení SECAP založeno na třech vzájemně propojených úrovních:

- ♦ koordinační platformě SECAP, tvořené zástupci MAS Hradecký venkov o.p.s. a vybranými představiteli zapojených obcí,
- ♦ garantovi SECAP, který zajišťuje průběžnou koordinaci, administraci a komunikaci,
- ♦ operativní spolupráci se zástupci jednotlivých obcí podle aktuální potřeby

Takto nastavený systém odpovídá charakteru Hradeckého venkova a umožňuje soustředit organizační kapacity především na praktické naplňování SECAP, získávání informací o realizovaných opatřeních a podporu společných aktivit.

Nově navržená organizační struktura SECAP se oproti původnímu návrhu přizpůsobuje zkušenostem z dosavadní implementace. Hlavním cílem změny je vytvořit systém, který bude dostatečně jednoduchý, aby byl dlouhodobě funkční, a současně umožní získávat informace potřebné pro vyhodnocování plnění společného závazku 38 obcí. Nové nastavení proto omezuje formální organizační struktury na nezbytné minimum. Strategickou a konzultační funkci plní Koordinační skupina SECAP, průběžnou koordinaci a administraci zabezpečuje Garant SECAP a jednotlivé obce budou zapojovány prostřednictvím přímé operativní spolupráce podle aktuální potřeby. Takto nastavený systém zachová samostatnost jednotlivých obcí při rozhodování o vlastních investicích, současně však umožňuje koordinovat jejich aktivity na úrovni celého regionu, sdílet zkušenosti, připravovat společné projekty a systematicky shromažďovat informace potřebné pro další monitoring a aktualizaci SECAP

3.4.1 Koordinační platforma SECAP

Původní návrh organizační struktury používal označení Řídicí výbor SECAP. Vzhledem k tomu, že tento orgán nemá formálně rozhodovat o projektech jednotlivých obcí ani schvalovat jejich investiční záměry, odpovídá jeho skutečné úloze lépe označení Koordinační skupina SECAP. Ta představuje konzultační a koordinační platformu tvořenou zástupci MAS Hradecký venkov o.p.s. a vybranými představiteli zapojených obcí.

Úkolem koordinační skupiny není vstupovat do samostatné rozhodovací pravomoci jednotlivých obcí. Jejím smyslem je především vytvářet společný prostor pro vyhodnocování naplňování SECAP, sdílení zkušeností a koordinaci aktivit, které mají význam pro více obcí nebo pro území Hradeckého venkova jako celek.

Koordinační skupina zejména:

- ◆ sleduje průběh naplňování SECAP;
- ◆ projednává výsledky monitoringu a vývoj sledovaných ukazatelů;
- ◆ poskytuje zpětnou vazbu k připravovaným společným aktivitám;
- ◆ podporuje výměnu zkušeností a příkladů dobré praxe mezi obcemi;
- ◆ projednává možnosti společných energetických, mitigačních a adaptačních projektů;
- ◆ identifikuje témata vhodná pro společný postup více obcí;
- ◆ doporučuje další postup při aktualizaci SECAP;
- ◆ projednává podklady připravované pro reporting vůči Paktu starostů a primátorů.

Koordinační skupina nebude fungovat jako orgán s pevně stanovenou četností zasedání. Její jednání bude svoláváno podle aktuální potřeby, zejména v souvislosti se zpracováním monitoringu, aktualizací SECAP, přípravou společných projektů nebo řešením významnějších témat týkajících se energetiky a adaptace na změnu klimatu. Toto nastavení umožňuje zachovat zapojení politických představitelů obcí do strategického směřování SECAP, aniž by vznikala další administrativně náročná řídicí úroveň.

3.4.2 Garant SECAP

Klíčovým prvkem organizačního zabezpečení je Garant SECAP, který zajišťuje každodenní operativní koordinaci mezi MAS Hradecký venkov o.p.s., zapojenými obcemi, odbornými partnery a Kanceláří Paktu starostů a primátorů.

Garant představuje hlavní kontaktní bod pro záležitosti související s implementací a monitoringem SECAP. Jeho úloha je zejména koordinační, informační a administrativní. Nezasahuje do rozhodovacích pravomocí jednotlivých obcí, ale vytváří podmínky pro to, aby bylo možné jejich samostatné aktivity souhrnně sledovat a vyhodnocovat na úrovni celého území Hradeckého venkova.

Garant SECAP zejména:

- ◆ shromažďuje údaje o realizovaných a připravovaných opatřeních;
- ◆ vede průběžný přehled projektů souvisejících s energetikou, obnovitelnými zdroji energie a adaptací na změnu klimatu;
- ◆ získává od obcí dostupné údaje o spotřebách energie a dalších ukazatelích potřebných pro monitoring;
- ◆ připravuje podklady pro monitorovací zprávy a reporting Paktu starostů a primátorů;
- ◆ komunikuje se starosty, starostkami a dalšími pověřenými zástupci zapojených obcí;
- ◆ koordinuje informační, vzdělávací a osvětové aktivity;
- ◆ sleduje vhodné možnosti financování energetických a adaptačních projektů;
- ◆ předává obcím informace o relevantních dotačních programech a dalších možnostech podpory;
- ◆ zajišťuje organizační podporu společných aktivit;
- ◆ připravuje podklady pro jednání koordinační skupiny SECAP;

- ♦ zajišťuje komunikaci s odbornými partnery a podle potřeby koordinuje zapojení externích specialistů;
- ♦ zajišťuje komunikaci s Kanceláří Paktu starostů a primátorů.

Význam garanta je vzhledem k charakteru společného SECAP zásadní. Jednotlivé obce realizují velké množství samostatných projektů, které mají z hlediska SECAP společný energetický nebo adaptační přínos. Bez průběžného shromažďování informací by tyto aktivity nebylo možné souhrnně vyhodnocovat a promítat do monitoringu za celé území.

3.4.3 Operativní spolupráce se zástupci obcí

Na úrovni jednotlivých obcí nebude nově vytvářen samostatný formální operativní výbor ani jiná stálá pracovní struktura. Starostové, starostky nebo další pověřené pracovníci jednotlivých obcí budou spolupracovat přímo s garantem SECAP podle aktuální potřeby.

Tento způsob spolupráce reflektuje skutečnost, že zapojené obce mají rozdílnou velikost, personální kapacitu i rozsah realizovaných opatření. Vytváření samostatných pracovních struktur ve všech obcích by proto představovalo nepřiměřenou administrativní zátěž bez odpovídajícího přínosu pro praktické naplňování SECAP.

Zástupci jednotlivých obcí budou poskytovat zejména informace o:

- ♦ spotřebách energie v budovách a zařízeních v majetku obcí, pokud jsou tyto údaje dostupné;
- ♦ spotřebě energie ve veřejném osvětlení;
- ♦ realizovaných energeticky úsporných opatřeních;
- ♦ instalovaných a připravovaných obnovitelných zdrojích energie;
- ♦ realizovaných adaptačních opatřeních;
- ♦ investičních nákladech a využitých dotačních zdrojích;
- ♦ připravovaných projektových záměrech;
- ♦ dalších aktivitách relevantních pro plnění SECAP.

Současně budou zástupci obcí prostřednictvím garanta předávat informace o místních potřebách, problémech a zkušenostech s realizací opatření. Tyto informace mohou sloužit nejen pro monitoring, ale také pro identifikaci témat vhodných ke společnému řešení, sdílení zkušeností mezi obcemi nebo přípravě společných projektů.

4. PLNĚNÍ CÍLE OBCÍ HRADECKÉHO VENKOVA VE SNIŽOVÁNÍ EMISÍ CO₂

Scénář SECAP z roku 2022 – předpokládané snížení emisí

V roce 2022 byla zpracována výchozí bilance emisí CO₂ (BEI – baseline emissions inventory), která kvantifikovala množství CO₂, které bylo emitováno díky spotřebě paliv a energie na území v uvedených sektorech ve výchozím roce 2010. Výchozí inventura emisí území ukazuje, jaké byly emise na počátku, úkolem je monitorovat, jak se emise vyvíjejí v porovnání se stanoveným cílem k roku 2030. Z navrženého scénáře vývoje emisí vyplývalo možné snížení emisí CO₂ na předmětném území o více než 43 % k roku 2020 a 49,6 % k roku 2030.

Vývoj v konečné spotřebě paliv a energie v sektorech SECAP

Jak již bylo uvedeno v předchozí části dokumentu (Tabulka 1), není monitoring emisí povinnou součástí monitorovací zprávy SECAP v této fázi plánovacího cyklu. Monitoring emisí je proveden z důvodu vytvoření lepšího přehledu o stavu snižování emisí v sektoru domácností, který má až 90% podíl na konečné spotřebě paliv a energií. Emise skleníkového plynu – oxidu uhličitého – CO₂ – se ve všech bilancích, tj. výchozí = základní i monitorovací počítají v souladu s **metodikou Covenant of Mayors** z konečné spotřeby paliv a energie v sektorech, které jsou zařazovány do SECAP.

Tabulka 3: Konečná spotřeba paliv a energie ve vybraných sektorech SECAP [MWh/rok]

Sektor	BEI 2010	MEI 2015	MEI 2020	MEI 2025 (předpoklad)	MEI 2025 (skutečnost)	MEI 2030*
Obecní budovy, vybavení/zařízení	3 393	4 525	4 375	3 933	3 944	3 705
Terciární (neobecní) budovy, vybavení/zařízení	13 122	13 467	14 032	13 731	10 967	12 827
Obytné budovy	165 566	173 042	179 924	178 626	169 789	176 356
Městské/obecní veřejné osvětlení	1 441	1 292	1 272	1 198	806	1 173
Obecní vozový park	203	268	236	236	236	236
Celkem	183 724	192 594	199 840	197 723	185 743	194 298

Pozn.: Pro rok 2030 se jedná o předpoklad na základě výpočtů zpracovatele.

Konečná spotřeba paliv a energie byla v roce 2025 nižší o cca 12 000 MWh oproti předpokladům v SECAP. Došlo ke snížení spotřeby jak v sektoru domácností, tak v terciárním sektoru, a i ve veřejném osvětlení.

Přepoččet na emise CO₂ z konečné spotřeby paliv a energie se provádí pomocí „emisního faktoru“, který je stanoven podle metodiky IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) pro každé palivo a energii. Přístup vychází z množství uhlíku obsaženého v každém palivu. Emisní faktory pro výpočty emisí CO₂ ze spalovacích procesů podle metodiky IPCC byly převzaty z emisní databáze Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší, vedeného pro potřeby emisních bilancí Českým hydrometeorologickým ústavem.

Tyto faktory zahrnují veškeré emise CO₂, které vzniknou v důsledku spotřeby energie na území působnosti místního orgánu, ať už přímo při spalování paliv v rámci území místního orgánu nebo nepřímo prostřednictvím spalování paliv, které souvisí s využíváním elektřiny a tepla/chladu v oblasti podléhající místnímu orgánu. Tento přístup vychází z množství uhlíku obsaženého v každém palivu, obdobně jako vnitrostátní inventury skleníkových plynů související s Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu a s Kjótským protokolem. V tomto postupu se emise CO₂ vzniklé v důsledku využívání obnovitelné energie i emise z certifikované zelené elektřiny považují za nulové.

Takto vypočtené emise CO₂ v započtených sektorech byly k roku 2010 ve výši 62 286 t/rok. Ze započtených sektorů byla největší spotřeba paliv a energie a také nejvyšší emise CO₂ v sektoru obytných budov. Při realizaci zmírňujících opatření se předpokládalo, že v roce 2025 budou celkové emise CO₂ nižší o 43,04 % a v roce 2030 pak budou celkové emise CO₂ nižší o 49,63 %, čímž bude dosažen závazek snížení emisí CO₂ o 40 %. Skutečné emise v roce 2025 emise poklesly na 33 089 t CO₂/rok, tedy o 46,88 % proti roku 2010. Následující tabulka uvádí výsledné emise CO₂.

Tabulka 4: Balance emisí CO₂ v letech 2010 až 2030, t CO₂/rok

Sektor	BEI 2010	MEI 2015	MEI 2020	MEI 2025 (předpoklad)	MEI 2025 (skutečnost)	MEI 2030*
Obecní budovy, vybavení/zařízení	1 601	1 115	995	869	851	800
Terciární (neobecní) budovy, vybavení/zařízení	8 234	3 724	3 495	3 231	2 547	2 910
Obytné budovy	51 186	34 251	34 765	31 012	29 429	27 383
Městské/obecní veřejné osvětlení	1 211	404	350	304	198	283
Obecní vozový park	54	71	63	63	63	63
Celkem	62 286	39 564	39 669	35 478	33 089	31 439

Pozn.: Pro rok 2030 se jedná o předpoklad na základě výpočtů zpracovatele

Tabulka 5: Pokles emisí oproti výchozímu roku 2010

Emise CO ₂ z konečné spotřeby celkem v roce:	SECAP
2010	0
2015	-36,48 %
2020	-36,31 %
2025 - předpoklad	-43,04 %
2025 - skutečnost	-46,88 %
2030 - předpoklad	-49,63 %

Pokles emisí CO₂ je a bude způsoben jak úsporami ve spotřebě (elektřiny, zemního plynu a tuhých fosilních paliv), strukturálními změnami ve spotřebě paliv a energie (rostoucí složka biopaliva ve spotřebě pohonných hmot, rostoucí využití obnovitelných zdrojů ve spotřebě paliv a energie) a také díky zlepšujícímu se emisnímu faktoru z výroby elektřiny, jehož příznivý vývoj na národní úrovni je nadále podpořen nárůstem lokální výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

Celkově je možné konstatovat, že cíle ve snižování emisí CO₂ se daří plnit. Rok 2025 byl v tomto směru úspěšnější, než bylo předpokládáno. Cíl snížení emisí o 40% do roku 2030 je tak velmi reálný a závazek obcí Hradeckého venkova tak bude pravděpodobně v roce 2030 splněn.

5. HODNOCENÍ PLNĚNÍ OPATŘENÍ AKČNÍHO PLÁNU UDRŽITELNÉ ENERGETIKY A KLIMATU (SECAP)

Plnění opatření SECAP

Snahou aktualizace SECAP bylo vyhledat a aktualizovat zejména individuálně sledovaná opatření, která byla realizována s vynaložením úsilí a prostředků obcí a soukromých organizací – jak v případě opatření dokončených, tak připravovaných. Analýza opatření využila zejména podkladů poskytnutých obcemi a MAS Hradecký venkov.

S využitím těchto podkladů byla ověřena a doplněna opatření, realizovaná obcemi, domácnostmi, ve veřejném osvětlení i v místní výrobě elektřiny. Dále bylo sledováno a vyhodnoceno plnění adaptačních opatření na změnu klimatu. Všechna zaznamenaná opatření jsou zpracována formou karet opatření, které jsou přílohou této zprávy.

V této části zprávy jsou popsány výsledky:

- ♦ monitoringu aktivit SECAP za minulé období a aktualizace plánu dle aktuálních metodických pokynů kanceláře Paktu,
- ♦ vyhodnocení provedených opatření SECAP, kvantifikace dosažených přínosů, finančních ukazatelů a dalších relevantních parametrů,
- ♦ doplnění vhodných opatření

Opatření ke snížení emisí CO₂ zahrnují:

- ♦ Úspory paliv a energie v klíčových sektorech SECAP – tj., v obecních budovách, ve veřejném osvětlení, v terciárním sektoru a v domácnostech.
- ♦ Ke snížení emisí CO₂ jsou realizována také opatření, která navyšují výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

5.1 Mitigační opatření

5.1.1 Opatření v obecním majetku

Majetek jednotlivých obcí představuje z hlediska celkové energetické a emisní bilance Hradeckého venkova relativně malou část, zároveň však jde o sektor, který mohou obce ovlivňovat nejpříměji. V původním SECAP tvořily obecní budovy přibližně 2,2 % konečné spotřeby energie a 2,5 % emisí CO₂ zahrnutých do bilance. Právě v tomto sektoru mohou obce přímo rozhodovat o investicích, technickém řešení budov, způsobu vytápění a provozu objektů. Původní SECAP proto předpokládal postupnou renovaci obecních budov a navrhoval opatření zaměřená zejména na zlepšení tepelně-technických vlastností konstrukcí, výměnu zdrojů tepla a osvětlení a zavádění komplexního přístupu k renovacím.

Od zpracování SECAP probíhá v obecním majetku poměrně rozsáhlá investiční činnost. V aktualizovaném souboru karet je evidováno 40 opatření typu rekonstrukce a energetická modernizace obecního majetku. Nejde přitom pouze o opatření původně uvedená v zásobníku SECAP, ale také o řadu nových projektů, které vznikly až v průběhu jeho implementace.

Z celkového počtu evidovaných opatření je 16 ukončeno, 7 probíhá, 7 je plánováno a 10 dosud nezačalo. U 36 opatření jsou uvedeny investiční náklady; jejich součet činí přibližně 264,5 mil. Kč. U čtyř opatření nejsou celkové předpokládané investiční náklady prozatím stanoveny. Uvedená částka proto nepředstavuje konečný objem investic v této oblasti.

Z evidence je patrné, že nejvýznamnější skupinu tvoří rekonstrukce a energetické renovace veřejných budov. Opatření jsou realizována na obecních úřadech, školách a mateřských školách, hasičských zbrojnicích, kulturních a komunitních objektech, sportovních zařízeních, obecních bytech, knihovnách, zdravotnických objektech i dalších budovách občanské vybavenosti.

Nejčastěji se jedná o kombinaci několika stavebních a technických opatření. Typické jsou zejména:

- ◆ zateplování obvodových stěn, střech, stropů a dalších konstrukcí,
- ◆ výměna oken a dveří,
- ◆ rekonstrukce střech včetně doplnění tepelněizolačních vrstev,
- ◆ modernizace zdrojů tepla a otopných soustav,
- ◆ využívání tepelných čerpadel,
- ◆ rekonstrukce elektroinstalace a technických zařízení,
- ◆ náhrada původních svítidel LED osvětlením,
- ◆ komplexní stavební rekonstrukce spojené se změnou nebo zkvalitněním využití objektu.

Tento vývoj je významný i ve vztahu k původnímu SECAP. Ten v roce 2022 konstatoval, že na obecních budovách byla do té doby realizována převážně jednotlivá dílčí opatření a doporučoval přechod ke komplexnějším renovacím. Aktuální přehled ukazuje, že u řady novějších projektů se již jednotlivá energetická opatření propojují s celkovou rekonstrukcí objektu.

Aktualizovaný soubor karet dokládá podstatně větší rozsah investiční činnosti, než jaký byl možné konkrétně předvídat při zpracování SECAP v roce 2022. Původní SECAP uváděl pro energetická opatření na obecních budovách odhad investic přibližně 49 mil. Kč, přičemž již tehdy zdůrazňoval, že zásobník nepředstavuje konečný výčet budoucích projektů.

Aktuálně evidovaná rekonstrukční opatření, u kterých je investice známa, představují přibližně 264,5 mil. Kč. Tento údaj však nelze přímo porovnávat s původním odhadem energetických opatření, protože současné karty často zahrnují celkové náklady komplexních rekonstrukcí, tedy také stavební práce a provozní či dispoziční změny, které nemají přímý energetický přínos. Přesto je rozdíl významným indikátorem intenzivní obnovy veřejného majetku v období po zpracování SECAP.

5.1.1.1 Zlepšování tepelně-technických vlastností budov

Zateplování stavebních konstrukcí patří mezi nejčastější typ realizovaných i připravovaných opatření. V řadě případů je součástí komplexnější stavební rekonstrukce.

Například ve Skalici byly v letech 2022–2023 dokončeny stavební úpravy obecního domu č.p. 132, který byl přestavěn na nový obecní úřad. Součástí projektu bylo mimo jiné zateplení podhledů, nové podlahy a hydroizolace, úpravy vytápění, elektroinstalace a technického zázemí. V Dolním Přímu bylo v roce 2025 dokončeno kompletní zateplení fasády obecního hostince. V objektu „V Llesejčku“ byla v roce 2024 provedena rekonstrukce klubovny zahrnující výraznou tepelnou izolaci, nová plastová okna s trojskly a rekonstrukci střechy.

Obdobně bylo v Hněvčevsi v roce 2024 dokončeno zateplení a výměna střešní krytiny sportovní haly a v Lubně byla již v roce 2022 dokončena rekonstrukce a přístavba hasičské zbrojnice. V Lochenicích aktuálně probíhá rekonstrukce střechy obecního úřadu zaměřená mimo jiné na omezení tepelných úniků a odstranění problémů se zatékáním.

Významnější připravované projekty zahrnují například zateplení bytových domů č.p. 113–115 a 129–131 v Hoříněvsi, rekonstrukci objektu zdravotního střediska rovněž v Hoříněvsi nebo budoucí rekonstrukci budovy fary v Osicích.

5.1.1.2 Modernizace zdrojů tepla

Významnou součástí současných opatření je postupná modernizace způsobu vytápění obecních budov. Vedle účinnějších plynových zdrojů se stále častěji objevují tepelná čerpadla.

V Mateřské škole Spojovací ve Stěžerách byla v roce 2024 dokončena modernizace zdroje tepla. V mateřské škole v Hoříněvsi byla v letech 2024–2025 realizována změna zdroje vytápění s ročním energetickým přínosem evidovaným ve výši 17 MWh a úsporou emisí 3,4 t CO₂ ročně.

Významným opatřením je rovněž změna zdroje tepla v obecních bytových domech č.p. 113–115 a 129–131 v Hoříněvsi, dokončená v roce 2025. Karta opatření uvádí energetický přínos 80 MWh za rok a roční snížení emisí o 60 t CO₂.

Modernější způsob vytápění je součástí také nových nebo rekonstruovaných objektů. U nástavby obecních bytů v Mokrovousích, která je v realizaci, je navrženo tepelné čerpadlo vzduch/voda pro celý objekt a po dokončení má budova dosahovat energetické třídy A a pasivního standardu. Tepelné čerpadlo je plánováno rovněž při rekonstrukci fary v Osicích.

5.1.1.3 Modernizace osvětlení

Samostatnou skupinu tvoří modernizace vnitřního osvětlení veřejných budov. Jde především o školská zařízení, kde jsou původní zářivková nebo jiná méně účinná svítidla postupně nahrazována LED technologií.

V ZŠ Praskačka byla výměna osvětlení dokončena v roce 2025 a karta opatření uvádí roční úsporu energie 9 MWh a emisí přibližně 2 t CO₂. V MŠ a ZŠ Dubenec probíhá postupná výměna osvětlení s očekávaným přínosem 3,6 MWh ročně. V MŠ a ZŠ Libčany je obdobné opatření rovněž ve fázi realizace a jeho předpokládaný přínos činí 24 MWh elektřiny za rok a přibližně 7 t CO₂ ročně.

Modernizace osvětlení tak představuje jeden z jednodušších a průběžně realizovatelných nástrojů snižování spotřeby elektrické energie v obecním majetku.

5.1.1.4 Posun ke komplexním rekonstrukcím

Z hlediska implementace SECAP je důležitým zjištěním skutečnost, že energetická opatření jsou stále častěji prováděna jako součást celkové modernizace budovy, nikoli pouze jako izolované investice.

Příkladem je rekonstrukce klubovny U Potůčků v Hustířanech, kde probíhá obnova střechy, výměna oken, zateplení a rekonstrukce obvodového pláště. V Mokrovousích je energeticky úsporné řešení integrální součástí nástavby obecních bytů. Podobný charakter mají také některé projekty v místních částech Nechanic, kde jsou připravovány rozsáhlejší rekonstrukce objektů občanské vybavenosti, hasičského zázemí a objektů na Husově náměstí.

Tento přístup odpovídá doporučení původního SECAP, podle kterého je při rekonstrukci vhodné současně posoudit celý soubor potenciálních opatření – zateplení střech a obvodových stěn, výměnu otvorových výplní, modernizaci vytápění, osvětlení, využití obnovitelných zdrojů, hospodaření s vodou nebo adaptační prvky. Výhodou je nejen vyšší výsledná energetická úspora, ale také možnost koordinovat jednotlivé práce v rámci jedné investiční akce.

5.1.1.5 Zhodnocení plnění SECAP

Dosavadní vývoj lze z pohledu obecního majetku hodnotit pozitivně. Ze 40 sledovaných opatření bylo již 16 dokončeno a dalších 7 je v realizaci, tedy více než polovina evidovaných projektů je dokončena nebo aktuálně probíhá. Další projekty jsou plánovány do konce období SECAP.

Současně se ukazuje, že původní zásobník opatření nezůstal statickým seznamem. Vedle původně navržených projektů vznikají nové investiční záměry reagující na technický stav budov, potřeby obcí, dostupné dotační možnosti a vývoj energetických technologií. To odpovídá principu SECAP jako průběžně implementovaného strategického dokumentu.

Za významný posun lze považovat zejména větší důraz na komplexní rekonstrukce, kombinaci stavebních a technologických opatření a postupné využívání tepelných čerpadel a dalších moderních technologií. Samostatně je sledován také výrazný rozvoj fotovoltaických elektráren na obecních objektech, který je zpracován v další části zprávy.

Přestože mají obecní budovy z hlediska celé bilance Hradeckého venkova pouze minoritní podíl, jde o oblast, ve které mají obce plnou kontrolu nad realizací opatření. Projekty na vlastním majetku proto kromě přímých energetických a emisních úspor plní také demonstrační funkci vůči obyvatelům a dalším vlastníkům nemovitostí v regionu.

Pro další období bude důležité pokračovat nejen v investiční činnosti, ale také ve systematickém vyhodnocování skutečných energetických přínosů dokončených projektů. Právě porovnání spotřeb před a po realizaci umožní přesněji vyhodnotit příspěvek obecního majetku k plnění cílů SECAP a vytvářet kvalitnější podklady pro rozhodování o dalších investicích.

5.1.2 Stav realizace opatření ve veřejném osvětlení

Veřejné osvětlení představuje z hlediska celkové energetické a emisní bilance Hradeckého venkova minoritní sektor. V roce 2020 se podílelo přibližně 0,6 % na konečné spotřebě energie a 0,9 % na emisích CO₂ zahrnutých do SECAP. Přesto jde o oblast, kterou mohou obce ovlivňovat přímo a ve které lze modernizací technického zařízení dosahovat poměrně rychlých a dobře měřitelných úspor elektřiny. Původní SECAP proto mezi doporučená opatření zařadil zejména postupnou náhradu starších světelných zdrojů moderním LED osvětlením a optimalizaci provozu soustav veřejného osvětlení.

Aktualizace opatření potvrzuje, že modernizace veřejného osvětlení patří mezi intenzivně realizovaná opatření v obcích Hradeckého venkova. Z aktualizovaného souboru karet opatření je patrné, že v řadě obcí již proběhla úplná nebo částečná výměna původních svítidel za LED technologii, zatímco v dalších obcích modernizace pokračuje nebo je připravována.

Mezi obce, u nichž je v evidenci již explicitně uvedeno LED osvětlení, patří například Dolní Přím, Hněvčoves, Lanžov, Libčany, Lochenice, Nechanice, Těchlovice, Třesovice a Velichovky. V dalších obcích je modernizace provedena pouze částečně nebo pokračuje po etapách. V Heřmanicích tvoří LED přibližně 32 % osvětlení, v Urbanicích je modernizována přibližně polovina obce a v Osicích zbývá podle evidence 26 původních výbojkových svítidel. Ve Lhotě pod Libčany probíhá postupná modernizace v období 2024–2029.

Významné realizace proběhly rovněž v Dubenci, Hvozdnicích, Račicích nad Trotinou, Skalici, Stěžerách a jejich místních částech nebo v Pšánkách. V některých případech je modernizace rozdělena do více etap. Například ve Hvozdnicích byla první část realizována již v roce 2021 a druhá etapa následovala v roce 2025. V Dubenci je realizace evidována v období 2020–2025. U Mokrovous je další významnější projekt připravován na období 2026–2027.

Evidence současně ukazuje, že v některých obcích zůstávají starší zdroje dosud v provozu. U Hrádku, Kratonoh, Kunčic, Mžan a Sovětic jsou například stále evidována původní svítidla se sodíkovými výbojkami. I zde tedy zůstává další potenciál pro pokračování modernizace.

Praktický dopad dosavadních investic je již patrný ve vývoji spotřeby elektřiny. Ve výchozím roce 2010 činila konečná spotřeba elektřiny na veřejné osvětlení za soubor zapojených obcí 1 441 MWh/rok. V roce 2015 poklesla na 1 292 MWh/rok a v roce 2020 na 1 272 MWh/rok.

Původní SECAP předpokládal pro rok 2025 další pokles na přibližně 1 198 MWh/rok. Skutečná spotřeba zjištěná v rámci aktuálních dat o spotřebách energií, však dosáhla pouze 806 MWh/rok. Skutečný vývoj je tedy výrazně příznivější, než předpokládal původní plán.

Ve srovnání s rokem 2020 se spotřeba elektřiny na veřejné osvětlení do roku 2025 snížila o 466 MWh/rok, tedy přibližně o 36,6 %. Ve srovnání s výchozím rokem 2010 činí pokles 635 MWh/rok, tedy přibližně 44,1 %. Skutečná spotřeba v roce 2025 je současně přibližně o 392 MWh/rok, resp. 32,7 % nižší, než předpokládal scénář původního SECAP pro stejný rok.

Karty veřejného osvětlení obsahují také informace o nákladech u části realizovaných nebo připravovaných projektů. U projektů, kde byla výše investice doplněna, dosahují evidované náklady v souhrnu přibližně 21,3 mil. Kč.

5.1.2.1 Zhodnocení plnění SECAP

Oblast veřejného osvětlení lze v rámci dosavadního plnění SECAP hodnotit jako jednu z nejúspěšnějších oblastí přímých opatření obcí. Modernizace proběhla v řadě obcí a další projekty jsou v realizaci nebo přípravě. Především se však jejich efekt jednoznačně projevil v reálných energetických datech.

Pokles spotřeby z 1 441 MWh/rok v roce 2010 na 806 MWh/rok v roce 2025 znamená snížení o více než 44 %. Skutečná spotřeba je již nyní výrazně nižší než hodnota, kterou původní SECAP očekával nejen pro rok 2025, ale také pro rok 2030. Z pohledu spotřeby energie tak byl původní cíl v oblasti veřejného osvětlení nejen splněn, ale významně překročen.

Další potenciál však zůstává v obcích nebo jejich částech, kde dosud fungují sodíkové či jiné starší světelné zdroje. Pokračování výměny zbývajících svítidel, případně doplnění moderní regulace a řízení, může přinést další úspory. S ohledem na již dosažený stav lze ale konstatovat, že hlavní část očekávaného energetického přínosu modernizace veřejného osvětlení již byla v rámci Hradeckého venkova realizována.

5.1.3 Opatření v ostatním terciéru

Terciární sektor má v podmínkách Hradeckého venkova pouze doplňkový význam. Tvoří jej převážně menší provozovny a služby v jednotlivých obcích, například obchody, restaurace, ordinace nebo další drobná občanská vybavenost. V roce 2020 představoval přibližně 7 % konečné spotřeby energie a 8,8 % emisí CO₂ zahrnutých do SECAP. Původní SECAP předpokládal v tomto sektoru zejména standardní energeticky úsporná opatření, jako jsou modernizace zdrojů tepla, výměna osvětlení, zlepšení regulace vytápění nebo dílčí stavební úpravy. Současně však vycházel z toho, že realizátory budou především soukromí vlastníci a provozovatelé a role MAS bude pouze podpůrná.

V rámci aktualizace SECAP není k dispozici soupis konkrétních energetických projektů realizovaných v terciárním sektoru. Přesto bilanční data ukazují příznivý vývoj. Konečná spotřeba energie poklesla z 14 032 MWh/rok v roce 2020 na 10 967 MWh/rok v roce 2025, tedy přibližně o 22 %. Emise CO₂ se ve stejném období snížily z 3 495 na 2 547 t CO₂/rok, tedy přibližně o 27 %. Skutečné hodnoty roku 2025 jsou již nižší než hodnoty, které původní SECAP předpokládal pro rok 2030.

MAS Hradecký venkov s podnikatelským sektorem průběžně spolupracuje zejména prostřednictvím dotačního a projektového poradenství. Výroční zprávy a zpravodaje dokládají podporu malých a středních podnikatelů prostřednictvím OP TAK, organizaci konzultací a akcí typu Den pro podnikatele a obecně dlouhodobou spolupráci s partnery MAS z podnikatelského sektoru.

Z hlediska další implementace SECAP však není účelné terciární sektor považovat za jednu z hlavních priorit. V podmínkách převážně malých venkovských obcí je jeho rozsah omezený a potenciál dodatečných úspor je ve srovnání se sektorem domácností výrazně menší. Role MAS proto může zůstat především informační a podpůrná, například prostřednictvím běžného poradenství, upozorňování na vhodné dotační možnosti a případného zapojování místních subjektů do komunitní energetiky.

Celkově lze vývoj v terciárním sektoru hodnotit pozitivně. Spotřeba energie i emise CO₂ již klesly pod původně předpokládanou trajektorii SECAP a není zde patrná potřeba výrazně navyšovat koordinační kapacity MAS. Hlavní pozornost dalšího období by měla být směřována do sektoru domácností, který má v energetické a emisní bilanci Hradeckého venkova zcela dominantní postavení a nabízí podstatně větší prostor pro dosažení dalších úspor

5.1.4 Opatření v sektoru domácností

Sektor domácností je pro naplňování SECAP Hradeckého venkova jednoznačně klíčový. V roce 2020 připadalo na obytné budovy přibližně 90 % konečné spotřeby energie a 87,6 % emisí CO₂ ze všech sektorů zahrnutých do SECAP. Již původní SECAP proto označil obytné budovy za dominantní sektor a předpokládal, že právě zde bude nutné realizovat největší část potenciálu energetických úspor a snižování emisí. Mezi hlavní opatření byly zařazeny zejména renovace rodinných domů, zateplování a výměna oken, postupné vytěsňování uhlí, modernizace zdrojů tepla, využívání tepelných čerpadel a obnovitelných zdrojů energie a také osvěta a energetické poradenství.

Význam domácností je oproti ostatním sektorům specifický. MAS ani jednotlivé obce nemohou přímo rozhodnout, zda vlastník rodinného domu zateplí fasádu, vymění okna nebo zdroj vytápění. Naplňování SECAP proto v tomto případě nestojí na přímých investicích veřejného sektoru, ale především na schopnosti motivovat obyvatele, poskytovat jim srozumitelné informace, pomoci jim s přípravou opatření a odstranit praktické a administrativní překážky jejich realizace. Právě tímto směrem se v posledních letech výrazně rozvinula činnost MAS Hradecký venkov.

5.1.4.1 Vývoj spotřeby energie a emisí CO₂

Aktuální energetická bilance ukazuje v sektoru domácností pozitivní vývoj, přestože vzhledem k jeho velikosti zůstává další práce v této oblasti rozhodující.

Konečná spotřeba energie v obytných budovách dosahovala v roce 2020 179 924 MWh/rok. Pro rok 2025 původní SECAP předpokládal hodnotu 178 626 MWh/rok, skutečně zjištěná spotřeba však činí 169 789 MWh/rok. Oproti roku 2020 tak došlo k poklesu přibližně o 10 135 MWh, tedy o 5,6 %. Skutečná spotřeba je současně téměř o 5 % nižší, než předpokládal scénář SECAP pro rok 2025, a již nyní je nižší také než původní předpoklad pro rok 2030 ve výši 176 356 MWh/rok.

Ještě příznivější je vývoj emisí CO₂. Ty klesly z 34 765 t CO₂/rok v roce 2020 na 29 429 t CO₂/rok v roce 2025, tedy přibližně o 15,3 %. Ve srovnání s výchozím rokem 2010, kdy domácnosti produkovaly 51 186 t CO₂/rok, činí snížení přibližně 42,5 %.

Vývoj je tedy možné hodnotit jako pozitivní. Současně je třeba zdůraznit, že pokles emisí je výraznější než pokles samotné konečné spotřeby energie. Část snížení emisí proto souvisí rovněž se změnou používaných paliv, postupným ústupem emisně náročnějších zdrojů a vývojem emisního faktoru elektřiny. Pro dlouhodobé udržení a další prohlubování výsledků SECAP je proto důležité pokračovat především ve skutečném snižování energetické náročnosti obytných budov.

5.1.4.2 Způsob práce MAS s domácnostmi

V tomto sektoru se během implementace SECAP postupně vytvořil velmi konkrétní model práce. Jeho hlavní předností je, že MAS nezůstává pouze u obecné informační kampaně nebo zveřejnění odkazu na dotační program. Pomoc je poskytována přímo obyvatelům a je založena na osobním kontaktu.

Tento přístup dobře odpovídá podmínkám venkovského regionu. Pro řadu obyvatel, zejména seniorů a nízkopříjmových domácností, není hlavním problémem samotná existence dotační podpory, ale schopnost zorientovat se v podmínkách programu, zvolit vhodné opatření, shromáždit potřebné podklady, podat elektronickou žádost a následně doložit realizaci. MAS zde postupně převzala úlohu místního průvodce celým procesem.

Výroční zpráva za rok 2024 tuto formu práce charakterizuje jako rok konzultací, práce v terénu a dalšího vzdělávání energetických koordinátorů. Poradenské služby řešily se zájemci zateplování, fotovoltaiku i výměny kotlů a pomáhaly nejen s formuláři, ale také s vysvětlováním technických podmínek a požadovaných příloh. V roce 2024 MAS evidovala 97 podpořených žádostí NZÚL pro domácnosti.

Osobní přístup je přitom širším principem fungování MAS. Výroční zpráva za rok 2024 přímo zmiňuje „osobní setkání s občany“ a „pomoc, která má konkrétní tvář“. Tento způsob práce je pro sektor domácností zásadní: zaměstnanci MAS jsou přítomni přímo v obcích, kontaktují obyvatele, navštěvují domácnosti a pomáhají řešit konkrétní situaci konkrétního domu. V podmínkách malých obcí tak jde prakticky o práci dům od domu. Právě tato schopnost dostat informace a pomoc až ke konkrétním lidem představuje jeden z nejdůležitějších nástrojů, který MAS při naplňování SECAP má.

5.1.4.3 Nová zelená úsporám Light – hlavní praktický nástroj

Nejvýznamnějším konkrétním nástrojem práce s domácnostmi se stal program Nová zelená úsporám Light (NZÚL). MAS se od počátku aktivně zaměřila především na pomoc seniorům a nízkopříjmovým domácnostem, tedy skupinám, pro které může být investice do energeticky úsporných opatření finančně i administrativně obtížná.

Podpora zahrnuje opatření, která se velmi dobře překrývají s prioritami původního SECAP: zateplování stavebních konstrukcí, výměnu oken a dveří, modernizaci zdrojů tepla, instalaci tepelných čerpadel, přípravu teplé vody a nově také fotovoltaičné systémy nebo další související opatření. MAS zájemcům poskytuje informace o podmínkách programu a pomáhá jim s přípravou a administrací žádostí. Rozsah této podpory je již významný. Podle souhrnu MAS bylo v období 2023–2025 prostřednictvím NZÚL do domácností v území nasměrováno více než 34 mil. Kč podpory.

V samotném roce 2025 bylo prostřednictvím MAS schváleno dalších 52 žádostí, z toho 36 žádostí nízkopříjmových domácností, v celkové hodnotě přes 7,3 mil. Kč. Nejčastěji byla podpora využívána na výměnu oken a zdrojů tepla. Dokumenty MAS současně uvádějí celkový souhrn pěti vln NZÚL ve výši 412 žádostí na zateplení a 11 žádostí na výměnu zdroje tepla, v celkové hodnotě podpory přes 50,7 mil. Kč. Tato čísla již dokládají, že nejde pouze o osvětovou aktivitu, ale o nástroj, který vede ke konkrétním investicím do obytných budov.

5.1.4.4 Energetické poradenské středisko EnKoMAS

Druhým důležitým pilířem bylo energetické poradenské středisko EnKoMAS, které fungovalo v letech 2024 a 2025 a na které následně MAS navazuje energetických družstvem. Jeho smyslem bylo poskytovat široké veřejnosti bezplatné poradenství v oblasti energetických úspor. MAS prostřednictvím střediska radila domácnostem například s výběrem spotřebičů a osvětlení, zateplováním, vytápěním, plánováním rekonstrukcí nebo výstavbou energeticky úsporných domů a pomáhala hledat odpovídající dotační podporu. Tím se realizovalo doporučení, které obsahoval již původní SECAP. Ten výslovně doporučoval vytvořit pro obyvatele poradenské místo a poskytovat informace o možnostech energeticky úsporných opatření a jejich financování.

V letech 2024 - 2025 nabízela MAS rovněž pravidelné konzultační hodiny, při kterých energetičtí odborníci pomáhali obyvatelům nejen s vlastní žádostí o dotaci, ale také s plánováním zateplení a dalších opatření. MAS tuto činnost přímo spojovala se snižováním energetické náročnosti, prevencí energetické chudoby a zlepšováním kvality bydlení.

5.1.4.5 Propojení energetického a komunitního poradenství

Za zvlášť cenný prvek přístupu Hradeckého venkova lze považovat propojení energetické práce MAS s již vybudovanou sítí komunitních a sociálních pracovníků.

Projekt Komunitní práce MAS Hradecký venkov vytvořil během let 2023–2025 rozsáhlou síť osobních kontaktů s obyvateli. Za tři roky bylo evidováno 525 uspořádaných nebo podpořených akcí, 2 680 jednotlivých účastí a 34 820 hodin podpory ve všech 63 obcích MAS. Zaměření zahrnovalo mimo jiné seniory, rodiny s dětmi, osoby se zdravotním postižením a osoby ohrožené sociálním vyloučením. Podstatou práce bylo individuální provázení lidí, hledání konkrétních řešení jejich situace a přímá přítomnost pracovníků v jednotlivých obcích.

Právě tato infrastruktura osobních vztahů je velmi dobře využitelná také v energetice. V roce 2026 MAS připravila společné působení komunitních a sociálních pracovníků s energetickými odborníky přímo v domácnostech. Cílem návštěv je v konkrétním domě společně s obyvateli identifikovat největší spotřebiče energie a ukázat praktické kroky, kterými lze spotřebu snížit. MAS sama zdůrazňuje, že nejde o složitá technická řešení, ale o praktickou pomoc v běžném životě.

Tento přístup je z hlediska SECAP velmi významný. U obyvatel, kteří by sami aktivně nevyhledali energetického poradce nebo se neorientují v dotačních programech, může být právě aktivní oslovení a osobní návštěva rozhodujícím impulzem k realizaci opatření.

5.1.4.6 Osvěta a přímá komunikace s veřejností

Vedle individuálního poradenství MAS dlouhodobě využívá také veřejné a komunitní akce. Významným příkladem jsou pravidelné Místní dny pro klima a energii. Čtvrtý místní den pro klima a energii se uskutečnil v srpnu 2024 v rámci Pouťového jarmarku v Libčanech a během dvou dnů jej navštívilo přibližně 1 800 lidí. Součástí byl energetický kvíz pro děti a dospělé zaměřený na úspory energie a šetrné chování; účastníci dostávali například úsporné LED žárovky.

Stejný formát pokračuje i v dalších letech. V roce 2026 byl další Místní den pro energii a klima zařazen do programu Pouťového jarmarku v Libčanech. MAS zároveň pravidelně zveřejňuje informace prostřednictvím svého webu a zpravodaje Novinky z venkova. Občané tak dostávají průběžné informace o změnách dotačních programů, podmínkách NZÚL, výměnách zdrojů tepla, možnostech zateplování, komunitní energetice a dalších tématech.

5.1.4.7 Další rozvoj – komunitní energetika

Novou příležitostí pro domácnosti je také založené Energetické družstvo Hradeckého venkova. Jeho cílem je vytvořit místní platformu pro sdílení energie a další rozvoj komunitní energetiky. V roce 2026 MAS již informovala o založení družstva a připravuje další podmínky jeho fungování a zapojování místních subjektů. Komunitní energetika může v dalších letech rozšířit dosavadní model, který byl zaměřen především na snižování spotřeby. Domácnosti mohou postupně získat možnost nejen energii šetřit a vyrábět, ale také ji efektivněji sdílet v rámci místní komunity. Vývoj této oblasti bude proto vhodné v dalších monitorovacích zprávách sledovat.

5.1.4.8 Zhodnocení

Sektor domácností je nejdůležitějším sektorem SECAP Hradeckého venkova a jeho význam se v mezidobí nezměnil. Aktuální bilance ukazuje pozitivní trend: konečná spotřeba energie je nižší, než

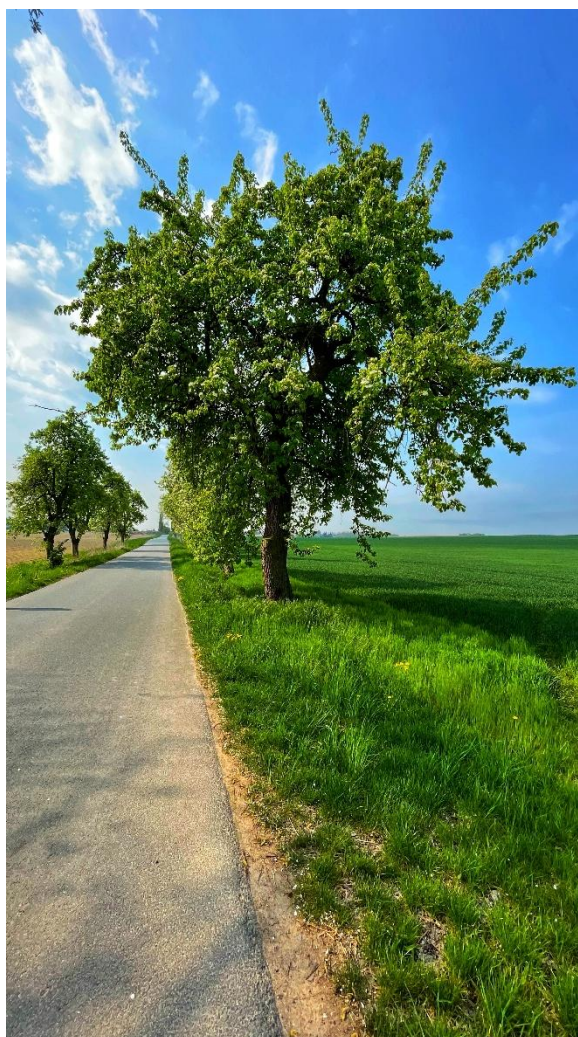
původní SECAP předpokládal pro rok 2025 i rok 2030, a emise CO₂ domácností se oproti roku 2010 snížily o více než 40 %.

Za zvlášť pozitivní lze považovat způsob, jakým MAS na omezené možnosti přímého ovlivňování soukromých domácností reagovala. Namísto snahy řídit rozhodování obyvatel vytvořila systém praktické podpory, který lidem usnadňuje, aby energeticky úsporné investice uskutečnili sami. Jeho součástí bylo bezplatné energetické poradenství, administrace NZÚL, pravidelné konzultační dny, terénní práce energetických pracovníků, komunitní a sociální práce, informační kampaně a veřejné akce.

Klíčovým rysem tohoto systému je osobní přístup. V malých venkovských obcích se ukazuje jako účinnější než samotné informační kampaně. Zaměstnanci MAS znají prostředí a místní obyvatele, jsou přítomni přímo v obcích a jsou schopni pomoci konkrétnímu člověku s konkrétním domem – od prvního vysvětlení možností přes výběr opatření až po administraci žádosti. V případě zranitelnějších skupin je tento přístup propojen také s komunitní a sociální prací.

Právě zde lze spatřovat hlavní cestu Hradeckého venkova k naplňování cílů SECAP v sektoru domácností. MAS nemůže sama zateplit tisíce soukromých domů ani rozhodovat o výměně jejich zdrojů tepla. Může však vytvořit prostředí, ve kterém je pro vlastníka domu výrazně jednodušší správné opatření pochopit, financovat a uskutečnit. Dosavadní počet podpořených domácností a objem získaných dotačních prostředků ukazují, že tento přístup přináší konkrétní výsledky.

V dalším období by proto mělo být udržení a další posílení osobního energetického poradenství pro domácnosti jednou z hlavních priorit implementace SECAP, například přes založené energetické družstvo. Zvláštní význam má pokračování terénní práce, propojení energetických specialistů s komunitními a sociálními pracovníky, využívání NZÚL a dalších dotačních programů a postupné zapojování obyvatel do komunitní energetiky. Vzhledem k dominantnímu postavení obytných budov v energetické bilanci území bude právě úspěch této práce rozhodující pro dlouhodobé plnění klimatických a energetických cílů Hradeckého venkova.

5.1.5 Místní výroba elektřiny

Místní výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů má v SECAP Hradeckého venkova významnou úlohu. Již původní SECAP konstatoval, že vysoká výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů, zejména z bioplynu a fotovoltaických elektráren, významně přispěla ke snížení emisní bilance území. V roce 2020 bylo na území zapojených obcí vyrobeno přibližně 37,9 GWh elektřiny, přičemž největší část připadala na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla z bioplynu (31,0 GWh) a fotovoltaické elektrárny (6,0 GWh).

Původní SECAP předpokládal další rozvoj zejména v oblasti fotovoltaiky. Do roku 2030 počítal s novými FVE o celkovém výkonu přibližně 2,1 MWp a výrobou kolem 2,0 GWh/rok, z toho největší část měla být instalována na budovách v majetku obcí.

5.1.5.1 Rozvoj fotovoltaiky

Aktuální karty opatření potvrzují značný zájem obcí o rozvoj fotovoltaických elektráren. V obecním majetku je evidováno 47 opatření, z nichž je 6 ukončeno, 4 jsou v realizaci a 37 je připravováno nebo dosud nebylo zahájeno. Pokud by byla realizována všechna evidovaná opatření, jejich předpokládaná výroba elektřiny by podle údajů v kartách dosahovala přibližně 1,33 GWh/rok. Samotný aktuální zásobník obecních projektů je tedy již srovnatelný, resp. mírně vyšší než původní předpoklad SECAP pro FVE na veřejných budovách, který činil 1,17 GWh/rok.

Fotovoltaické elektrárny současně vznikají ve významném rozsahu také na rodinných domech. Jejich skutečný počet, instalovaný výkon a výrobu však není možné z dostupných podkladů spolehlivě určit. Malé fotovoltaické elektrárny provozované bez licence nejsou v evidenci Energetického regulačního

úřadu zachyceny způsobem, který by umožňoval vytvořit úplnou územní bilanci. Vývoj tohoto segmentu proto tato zpráva hodnotí pouze kvalitativně. Z aktivit MAS, zejména poradenství domácnostem v oblasti fotovoltaiky, je však zřejmé, že rozvoj těchto zdrojů na rodinných domech pokračuje.

5.1.5.2 Výroba elektřiny z bioplynu

Výroba elektřiny z bioplynových stanic zůstala přibližně na úrovni předchozích let a nadále představuje nejvýznamnější zdroj místně vyráběné obnovitelné elektřiny. Z hlediska dalšího vývoje však existuje určitá nejistota. U stávajících podporovaných zdrojů bude v závislosti na době jejich uvedení do provozu postupně končit nárok na dosavadní provozní podporu, což může ovlivnit ekonomiku dalšího provozu. ERÚ již od roku 2026 postupně aplikuje pravidla ukončování podpory nejstarších výroben.

Nelze proto automaticky předpokládat, že výroba elektřiny z bioplynu zůstane až do roku 2030 zachována ve stávajícím rozsahu. Jednou z možných budoucích cest je přechod části bioplynových stanic od výroby elektřiny k výrobě biometanu; pro konverze stávajících výroben elektřiny na výrobní biometanu byla v roce 2026 vyhlášena samostatná forma provozní podpory.

5.1.5.3 Zhodnocení

Vývoj místní výroby elektřiny lze celkově hodnotit pozitivně. Hlavní dynamiku představuje fotovoltaika, která se rozvíjí jak v obecním majetku, tak v domácnostech. U obecních projektů je již připraven rozsáhlý zásobník dalších instalací, jehož potenciál odpovídá původním ambicím SECAP. U domácností je skutečný rozvoj z důvodu nedostupnosti úplných dat pravděpodobně vyšší, než lze aktuálně doložit. V dalších letech bude vhodné sledovat především realizaci připravených obecních FVE, rozvoj sdílení elektřiny a komunitní energetiky a současně vývoj bioplynových stanic po postupném ukončování jejich stávajících režimů provozní podpory.

5.2 Adaptační opatření

Adaptační část SECAP není členěna podle sektorů obdobně jako mitigační opatření. V podmínkách Hradeckého venkova jsou adaptační aktivity soustředěny především do veřejného prostoru a krajiny, kde mohou jednotlivé obce svými investicemi přímo reagovat na dopady změny klimatu. Původní SECAP mezi hlavní témata řadil zejména zadržování vody, ochranu před suchem a povodněmi, rozvoj zeleně, omezení přehřívání veřejných prostor a celkové zvyšování ekologické stability území. Současně doporučoval, aby se adaptační principy postupně staly přirozenou součástí běžných investičních aktivit obcí.

Aktualizovaný seznam opatření ukazuje, že tento přístup se v území postupně prosazuje. V kartách opatření je evidováno celkem 25 adaptačních projektů, z nichž je 11 dokončeno, 1 probíhá, 1 je plánován a 12 dosud nebylo zahájeno. U 18 opatření jsou uvedeny investiční náklady v souhrnné výši přibližně 82,9 mil. Kč.

Významnou skupinu tvoří opatření zaměřená na zlepšování mikroklimatu veřejných prostor, zejména výsadbu zeleně, vytváření stínu, snižování podílu přehřívajících se ploch a doplňování vodních prvků. Tento přístup je patrný zejména při revitalizacích navesí, parků a dětských hřišť. Dokončena byla například revitalizace návsi v Hrádku, kde po odstranění nevyužívaného objektu vzniklo nové veřejné prostranství s výsadbou dřevin, sezónních rostlin a zastřešeným altánem. Obdobně jsou adaptační prvky integrovány do revitalizovaných dětských hřišť v Heřmanicích, Kratonohách a Mžanech, kde se vedle herních prvků uplatňuje stínění, zeď, pítka nebo další vodní prvky.

Významný projekt aktuálně probíhá také ve Štrosových sadech v Nechanicích. Projekt zahrnuje ošetření přibližně 200 dřevin, novou výsadbu asi 100 stromů a keřů, propustné zpevněné plochy a další úpravy veřejného prostoru. Jeho cílem je vedle zvýšení kvality veřejného prostoru také zlepšení mikroklimatu, zasakování dešťových vod a podpora biodiverzity. Další připravované projekty obdobného charakteru zahrnují například Park Václavka v Hoříněvsi, výsadbu zeleně u koupaliště v Račicích nad Trotinou nebo revitalizace dalších dětských hřišť. U některých projektů jsou navrhovány přímo stínící a mlžící prvky, které reagují na rostoucí teplotní zatížení veřejných prostor. Tento směr odpovídá i aktuálním aktivitám MAS. Ve zpravodaji z roku 2026 MAS při přípravě nové výzvy IROP zaměřené na veřejná prostranství výslovně uvádí, že cílem revitalizací návsi je vytvářet zeleň, která není pouze estetickým prvkem, ale také „chladí“ a vytváří kvalitní veřejný prostor.

Druhou výraznou skupinu představují opatření zaměřená na zadržování vody v území, obnovu vodních prvků a snížení rizika povodní. Tento typ opatření je pro část obcí Hradeckého venkova významný vzhledem k jejich poloze v zemědělské krajině a vazbě na místní vodní toky.

Mezi nejkomplexnější připravované projekty patří optimalizace vodního režimu v katastru Sovětic a Horních Černůtek. Projekt počítá s revitalizací vodního toku, vytvořením nového přírodě blízkého meandrujícího koryta, soustavou tůní a dvěma biologickými rybníky. Opatření má současně zvýšit retenční schopnost území a přispět k protipovodňové ochraně.

Vodohospodářský charakter mají také již realizované projekty. V Mžanech bylo dokončeno odbahnění a rekonstrukce rybníka Stávka, včetně úprav hráze a objektů pro manipulaci s vodou při zvýšených průtocích. Ve Stěžerách byla revitalizována vodní nádrž Michlák, která po úpravách plní retenční funkci, přispívá k zadržování vody v období sucha, podporuje biodiverzitu a současně pomáhá při zvýšených průtocích. V roce 2025 byla dokončena také revitalizace požární nádrže v Habřině. Vodní prvky jsou zároveň často propojovány s rekreační a veřejnou funkcí území. Příkladem je připravovaná revitalizace koupaliště v Hoříněvsi nebo plánované úpravy návsi ve Skalici, jejichž součástí je také revitalizace místního rybníka. Další projekty se připravují v obcích Dubenec, Praskačka a Libčany.

5.2.1.1 Zhodnocení

Dosavadní vývoj adaptační části SECAP lze hodnotit pozitivně. Opatření se postupně stávají součástí běžné obnovy obcí a nejsou vnímána pouze jako samostatná environmentální agenda. Zvláště patrné je to u revitalizací veřejných prostranství, kde se stále častěji propojuje kvalita života obyvatel s funkcemi zeleně, stíněním, hospodařením s vodou a podporou biodiverzity.

V podmínkách Hradeckého venkova jsou pro další období rozhodující dvě hlavní oblasti: ochrana veřejných prostor před dopady horka a sucha prostřednictvím zeleně, stínu a vodních prvků a zvyšování retenční schopnosti území a ochrana před povodněmi prostřednictvím obnovy vodních toků, rybníků, nádrží a dalších přírodě blízkých opatření.

Vzhledem k počtu dokončených i připravovaných projektů lze konstatovat, že původní princip SECAP – začleňovat adaptaci na změnu klimatu do běžných investičních rozhodnutí obcí – se postupně naplňuje. Pro další období je vhodné v tomto přístupu pokračovat a při každé významnější úpravě veřejného prostoru systematicky posoudit možnosti zvýšení podílu zeleně, vytvoření stínu, omezení nepropustných povrchů a lepšího zadržování dešťové vody.

5.3 Opatření v oblasti energetické chudoby

Problematika energetické chudoby nebyla v původním SECAP Hradeckého venkova řešena jako samostatné téma. V průběhu implementace SECAP však její význam vzrostl, a to zejména v souvislosti s vývojem cen energií, potřebou renovace staršího bytového fondu a rostoucím důrazem na ochranu zranitelných domácností. Zároveň se energetická chudoba stala pevným pilířem Paktu starostů a primátorů a je vhodné její doplnění v rámci aktualizace SECAP.

Energetickou chudobou se obecně rozumí situace, kdy domácnost nemá dostatečný disponibilní příjem a současně nemá přístup k základním energetickým službám v potřebném rozsahu, zejména kvůli vysokým výdajům za energie nebo vysoké energetické náročnosti bydlení. Takto energetickou chudobu od roku 2025 vymezuje také Ministerstvo průmyslu a obchodu¹.

Pro území Hradeckého venkova nejsou k dispozici data, která by umožnila přesně určit počet domácností nacházejících se v energetické chudobě. Lze však identifikovat skupiny, u nichž je riziko zvýšené.

Za nejvýznamnější skupinu lze v podmínkách Hradeckého venkova považovat seniory, zejména seniory žijící samostatně. Jde o typ rizikové domácnosti, který dobře odpovídá charakteru venkovského území. Senior může mít relativně nízký a obtížně zvýšitelný příjem a současně bydlet ve starším rodinném domě, který byl původně určen pro vícečlennou rodinu a má vysoké náklady na vytápění. Po úmrtí partnera se navíc příjem domácnosti významně sníží, zatímco náklady spojené s provozem domu zůstávají z velké části zachovány. Takový typ domácnosti je jako rizikový identifikován také v odborných podkladech MPO. Analýza energetické chudoby upozorňuje, že mezi energeticky chudými domácnostmi jsou významně zastoupeni důchodci a že zvláště problematická může být situace, kdy seniorská domácnost přijde o jednoho člena. V takovém případě je doporučována individuální pomoc s orientací ve spotřebě energie, vyúčtování, možnostech úspor a sociální podpoře. Obdobně materiály Ministerstva životního prostředí mezi typické ohrožené skupiny výslovně řadí osamělé seniory žijící ve velkých nebo špatně zateplených domech.

Vedle seniorů mohou být energetickou chudobou ohroženy také nízkopříjmové rodiny, samoživitelé, osoby se zdravotním postižením nebo lidé v jiné obtížné sociální situaci. Právě tyto skupiny se současně objevují mezi cílovými skupinami sociální a komunitní práce MAS Hradecký venkov. Výroční zpráva za rok 2025 uvádí mezi podporovanými skupinami seniory, neformálně pečující, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi a osoby ohrožené sociálním vyloučením. Z dosavadní činnosti MAS je přitom patrné, že senioři tvoří v území významnou skupinu, se kterou již existuje přímý a dlouhodobý kontakt. V roce 2023 byla právě u seniorů a rodin s dětmi zaznamenána největší účast na komunitních aktivitách a individuální podpora byla poskytována především neformálním pečovateli, osobám se zdravotním postižením a seniorům.

5.3.1.1 Propojení energetického a sociálního poradenství

Velkou výhodou Hradeckého venkova je, že opatření proti energetické chudobě nemusí být budována jako zcela nový systém. MAS již disponuje dvěma funkčními strukturami, které se mohou vzájemně doplňovat – energetickým poradenstvím a komunitní a sociální prací. Komunitní pracovníci se pohybují přímo v jednotlivých obcích a pomáhají lidem v obtížných životních situacích. Podpora má převážně individuální charakter a může zahrnovat jednání s úřady, vyplňování formulářů, řešení sociálních dávek nebo dalších běžných životních problémů. Za období 2023–2025 bylo v rámci projektu komunitní práce

¹ <https://mpo.gov.cz/cz/energetika/uspory-energie/aktuality/definice-energeticke-chudoby---288070>

evidováno 525 uspořádaných nebo podpořených akcí, 2 680 účastí a především více než 34 tisíc hodin podpory. Projekt pokračuje v období 2026–2028.

Vedle toho MAS vybudovala vlastní kapacity pro energetické poradenství. Energetičtí pracovníci poskytují konzultace týkající se úspor energie, vytápění, zateplování, fotovoltaiky a dotačních možností a působí také přímo v terénu. Od září 2024 do konce 2025 byl energetický tým personálně posílen právě s cílem rozšířit konzultace k programu Nová zelená úsporám Light a aktivní pomoc občanům.

Právě propojení těchto dvou typů práce je z hlediska prevence energetické chudoby mimořádně vhodné. Energetický problém totiž často nelze vyřešit pouze technickým doporučením. U zranitelné domácnosti může být současně nutné řešit nedostatek finančních prostředků, orientaci v systému sociální podpory, administrativu dotace, komunikaci s dodavatelem energie nebo samotnou schopnost domácnosti investiční opatření organizačně zvládnout.

Takový přístup odpovídá i současnému směřování národní politiky. Pilotní projekt MPSV zaměřený na prevenci energetické chudoby je založen právě na kombinaci energetického, sociálního a finančního poradenství poskytovaného přímo v domácnostech².

5.3.1.2 Nová zelená úsporám Light

Nejvýznamnějším praktickým nástrojem pomoci zranitelným domácnostem je pro MAS program Nová zelená úsporám Light. Jeho zaměření na seniory a nízkopříjmové domácnosti velmi dobře odpovídá struktuře potenciálně ohrožených domácností Hradeckého venkova.

MAS zajišťuje nejen informování o programu, ale také praktickou podporu při přípravě žádostí. V červnu 2024 již ve svém zpravodaji výslovně upozorňovala na dotační podporu určenou seniorům a nízkopříjmovým domácnostem a propojovala ji s činností energetického poradenského střediska.

Výsledky potvrzují značný rozsah této činnosti. Za rok 2025 bylo schváleno 52 žádostí, z toho 36 žádostí nízkopříjmových domácností, v celkové hodnotě přes 7,3 mil. Kč. Nejčastěji byly prostředky využívány na výměnu oken a zdrojů tepla. Souhrn pěti vln programu, které MAS evidovala do konce roku 2025, představoval 412 žádostí na zateplení a 11 žádostí na výměnu zdroje tepla s podporou přesahující 50,7 mil. Kč.

Z pohledu energetické chudoby je významné, že nejde pouze o krátkodobou finanční pomoc s placením energií. Realizovaná opatření – zejména zateplení, výměna oken nebo modernizace vytápění – trvale snižují energetickou potřebu domácnosti a tím také její zranitelnost vůči budoucímu růstu cen energie.

5.3.1.3 Osobní a terénní práce jako hlavní nástroj

Stejně jako v případě ostatních aktivit zaměřených na domácnosti je nejsilnější stránkou přístupu MAS jeho osobní charakter. Zranitelné domácnosti často patří právě mezi skupiny, u nichž není dostatečným řešením zveřejnit informace na internetu a očekávat, že si samy vyhledají vhodnou podporu.

U seniorů může být překážkou elektronická administrace, složitost dotačních podmínek, nejistota při rozhodování o investici nebo jednoduše neznalost toho, že je určitá forma pomoci dostupná. U osaměle

² <https://mpsv.gov.cz/prevence-energeticke-chudoby-prostrednictvim-edukacnich-aktivizacnich-a-motivacnich-nastroju-a-systemovych-zmen>

žijícího seniora navíc často chybí člen domácnosti, který by technické a administrativní záležitosti převzal.

Terénní způsob práce MAS umožňuje takové domácnosti aktivně vyhledávat a pomoc dostat přímo k nim. Komunitní pracovníci znají místní prostředí a jednotlivé obce, dlouhodobě pracují se seniory a dalšími zranitelnými skupinami a mohou identifikovat domácnosti, které potřebují pomoc. Energetičtí pracovníci na tuto síť mohou navázat konkrétním energetickým poradenstvím.

Tento způsob práce je pro venkovské území velmi dobře přizpůsobený. Energetická chudoba zde nemusí být koncentrována v jedné lokalitě, ale může se týkat jednotlivých domácností rozptýlených mezi desítkami malých obcí. Efektivní prevence proto spočívá do značné míry v práci „dům od domu“ a v důvěře, kterou si pracovníci MAS u místních obyvatel vytvářejí.

6. POSOUZENÍ RIZIK A ZRANITELNOSTI

Posouzení rizik a zranitelností (RVA) představuje důležitou součást SECAP, protože vytváří základ pro stanovení adaptačních priorit a výběr vhodných opatření. Původní SECAP Hradeckého venkova z roku 2022 vycházel z národních podkladů pro adaptaci na změnu klimatu a z místního posouzení podmínek území. Pro Hradecký venkov byly jako nejvýznamnější klimatické hrozby identifikovány zejména extrémní teplo, sucho a záplavy či povodně. U extrémního tepla a sucha byla stanovena vysoká úroveň rizika s předpokladem dalšího růstu intenzity, u záplav a povodní byla rovněž vyhodnocena vysoká současná úroveň rizika. Naopak rizika extrémního chladu, bouřek, sesuvů půdy a lesních požárů byla hodnocena jako nízká.

Původní hodnocení zároveň upozorňovalo na změnu charakteru srážek. Vedle delších období s malým množstvím srážek nebo bez srážek dochází k výskytu intenzivnějších srážkových epizod, při nichž voda rychle odtéká z krajiny. To vede k souběžnému působení dvou problémů – sucha a nedostatku vody na jedné straně a rizika přívalových povodní na straně druhé. SECAP proto jako nejpravděpodobnější rizika výslovně označil zvyšování teplot a rizika spojená s přívalovými dešti, povodněmi a záplavami.

Z hlediska zranitelnosti území byly rozlišeny zejména socioekonomické a fyzické či environmentální dopady. Zvýšení teplot může zhoršovat podmínky v sociálních, zdravotních a školských zařízeních a zvyšovat nároky na chlazení. Změny ve srážkovém režimu a záplavy mohou způsobovat škody na budovách a infrastruktuře. Mezi potenciální dopady byly dále zařazeny nedostatek vody, poškození dopravní a energetické infrastruktury, problémy v zemědělství a lesnictví a negativní vlivy na zdraví obyvatel.

Z pohledu obyvatelstva zůstávají nejzranitelnějšími skupinami především senioři a děti, případně osoby chronicky nemocné nebo závislé na zdravotní či sociální péči. Původní SECAP upozorňuje především na zvýšenou citlivost seniorů vůči vlnám horka. Současně však konstatuje, že venkovské prostředí má oproti hustě zastavěným městským oblastem určité přirozené adaptační výhody, zejména vyšší podíl zeleně a menší rozsah souvisle zastavěných a přehřívajících se ploch.

V rámci aktualizace SECAP nebyly identifikovány nové skutečnosti, které by vyžadovaly zásadní změnu původního hodnocení rizik a zranitelností. Charakter území ani hlavní zdroje klimatické zranitelnosti se od zpracování SECAP podstatně nezměnily a také aktuálně realizovaná adaptační opatření potvrzují relevanci původně stanovených priorit. Obce se nadále zaměřují zejména na zadržování vody v krajině a sídlech, obnovu vodních prvků, protipovodňová opatření, rozvoj zeleně a zlepšování mikroklimatu veřejných prostor.

Pro potřeby další implementace SECAP je proto možné původní RVA považovat za nadále platný základ. Hlavní adaptační priority zůstávají beze změny: reakce na rostoucí teploty a sucho, zlepšování hospodaření s vodou a snižování rizika přívalových povodní a záplav. Současně je vhodné v dalším období sledovat, zda se neobjeví nové místní zkušenosti, extrémní události nebo aktualizované odborné podklady, které by v budoucnu odůvodnily podrobnější revizi hodnocení.

7. PŘÍLOHA – KARTY OPATŘENÍ

8. ZPRACOVATEL

Název zprávy:	AKTUALIZACE AKČNÍHO PLÁNU PRO UDRŽITELNOU ENERGII A KLIMA V OBCÍCH HRADECKÉHO VENKOVA
Referenční číslo:	ECZ25295
Verze:	Konečná zpráva
Datum:	31.08.2026

Předkladatel zprávy:	ENVIROS, s.r.o. Dykova 53/10 101 00 Praha 10 - Vinohrady IČ: 61503240, DIČ: CZ61503240
----------------------	---

Zpracovatelský tým:	ENVIROS, s.r.o. Ing. Róbert Máček,
---------------------	---------------------------------------

Zodpovědná osoba:

Ing. Róbert Máček
Telefon: (+420) 284 007 483
E-mail: robert.macek@enviros.cz

